

ЖАСТАР ӘЛЕМІ МИР МОЛОДЕЖИ

Академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті * Карагандинский государственный университет имени академика Е. А. Букетова

Бүгінгі нөмерде

«Сенің таңдауың —
сенің болашағың!»

бет. 2

Советы для начинающих
избирателей

стр. 4

«Жүйріктен жүйрік
озар жарысқанда»

бет. 6

КарГУ — чемпион

стр. 7

Студенттер Альянсының
алар асуы алда

бет. 8

Творческие диалоги
с профессионалом

стр. 11

Сегодня в номере

Қош келдің, өз Наурыз!

Наурыз мейрамының тарихы тым тереңде жатыр. Тоталитарлық жүйе белең алып тұрған кезде барлық ұлттық мерекелерді атап өтуге тыйым салынған еді. Егер де дәстүрлік мұралар туралы сөз қозғала қалса, оларды ескіліктің қалдығын аңсаушылар деп айыптады. Осылайша 1926 жылы Наурыз мейрамын тойлауға тыйым салынған болатын.

Көп жылдардан кейін, тек 1988 жылы ғана аталмыш мейрам қайта жаңғырды және ең қызықтысы сол, халық арасында үлкен қолдаушылыққа ие болды. Қазақ КСР Президентінің 1991 жылғы 15 наурызда шыққан «Халықтың көктемгі ұлттық мерекесі — «Наурыз мейрамы» жарлығы негізінде Наурыз мейрамы ұлттық мереке ретінде ресми түрде тойлана бастады. Президент 22 наурызда көктемнің теңелу күні, «Наурыз мейрамы» күні деп жариялады. Осы кезден бастап республиканың түкпір-түкпірінде «Наурыз мейрамын» тойлау кең қанат жайды.

Академик Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ-да Наурыз мейрамы өте кең ауқымда тойланады. Мерекелік іс-шара университет шеңберімен шектеліп қана қалмай, жалпы қалалық мерекеге, тіпті республикалық акцияларға да ұласып жатады. 2011 жылдың наурыз айында дәстүрдегідей студенттік дәрісханаларда кураторлық сағаттар өтеді. Онда студенттер Наурыз мей-

рамының тарихымен, дәстүрімен танысады, бүгінгі таңда бұл мерекенің жалпы халықтық мереке ретінде тойлануын, Қазақстан территориясындағы барлық ұлттар мен ұлыстардың басын қосқан еңбек пен бірлік, жалпыұлттық көктем мерекесі туралы өз ой-пікірлерін ортаға салады.

Жатақханаларда «Наурыз мейрамын бірге тойлаймыз» атты мәдени-бұқаралық және сауықтыру іс-шаралары өтті. Бұл іс-шаралар еліміздегі әртүрлі ұлт өкілдерінің ұлттық мерекемізді бір атаның баласындай тойлайтынына тағы бір тамаша дәлел бола алады. Наурыздың 21-22-сі күндерінде Green Mart (Оңтүстік-Шығыс автобекеті) сауда үйі жанындағы алаңда «Е. А. Бөкетов атындағы ауыл» киіз үйі болады. Бұл жерде мерекелік үстел жайылып, қонақтар шақырылады. Киіз үй жанында ҚарМУ-дың шығармашылық ұжымы «Қош келдің, өз Наурыз!» атты театрландырылған қойылым көрсетеді, әндер шырқалып, домбыра шегінде күй ойналып, би ұжымы көктемге және жаңаруға арналған композицияларды орындайды.

Тағы бір тамаша жаңалық, бұл күні көпшілік ҚарМУ балуандарының өнеріне тәнті бола алады. Бұл мерекелік іс-шара күндізгі 11:00-ден басталып, 15:00-ге дейін жалғасады. Аталмыш мерекеге университетіміздің барлық оқытушылары мен студенттерін бір кісідей қатысып, атсалысуға шақырамыз.

Добро пожаловать в Наурыз!

Праздник Наурыз имеет непростую судьбу. В эпоху тоталитарной системы, когда все национальное было признано несущественным, а все упоминания о традиционном наследии причислены к пережиткам древности, Наурыз мейрамы был отменен (1926 г.). Впервые после долгих лет забвения в Казахстане он праздновался в 1988 году. Официальное признание праздника Наурыз приобрел 15 марта 1991 года, после выхода Указа Президента Казахской ССР «О народном празднике весны — Наурыз мейрамы». Президент страны объявил 22 марта, день весеннего равноденствия, праздничным днем — Наурыз мейрамы. С этого времени началось широкое празднование Наурыз мейрамы по всей республике. Современные традиции праздника существенно отличаются от прежних. Это не только театрализованные представления и богато убранные юрты, вкусно приготовленный Наурыз коже, но и проведение благотворительных акций, народных спортивных игр, посадка деревьев, очистка парковых и других зон отдыха.

В КарГУ им. Е. А. Букетова праздник Наурыз празднуется очень широко. Праздничные мероприятия выходят за пределы университета и становятся частью общегородских и даже республиканских акций. В марте 2011 года в студенческих аудиториях по традиции проходят кураторские часы, на

которых студенты знакомятся с обычаями праздника Наурыз, рассуждают о том, что в наши дни Наурыз мейрамы стал общенародным праздником весны, труда, объединяющим многие народы, проживающие на территории Казахстана. В общежитиях прошли культурно-массовые и оздоровительные мероприятия на тему «Празднуем Наурыз под общим шаныраком».

21 и 22 марта на площади у торгового дома Green Mart (автостанция Юго-Востока) будет установлена юрта «Аул имени Е. А. Букетова», здесь будет накрыт праздничный стол, будут приглашены гости. Возле юрты творческие коллективы КарГУ 22 марта устроят театрализованное представление «Добро пожаловать в Наурыз!» — будут звучать песни, заиграет домбра, будут показаны традиции казахов.

Затем состоятся показательные выступления спортсменов КарГУ. Пройдут соревнования по поднятию гирь, армрестлингу, перетягиванию каната, тоғызқумалаку. Начало праздничных мероприятий в 11:00. Праздник продлится до 15:00. Принять участие в торжестве приглашают всех преподавателей и студентов нашего университета, чтобы еще раз убедиться в том, что сегодня древний праздник одинаково дорог казахстанцу любой национальности.

«Сенің таңдауың — сенің болашағың!»

Жаңа 2011 жыл еліміз үшін маңызды оқиғаларға, жетістіктерге толы кезек болды. Кеше ғана ЕҚЫҰ-ға төрағалық етіп, Ақ Азиаданы абыроймен өткіздік. Тұғырлы тәуелсіздігімізге 20 жыл толуымен қатар, алда тағы бір жауапты қадам күтіп тұр. Аз ғана уақыт ішінде жаппай Қазақстан Республикасының Президентінің кезектен тыс сайлауы өтеді. Ынтымағы жарасып, ырысы та-

сыған халқымыздың қолында мемлекетіміздің болашақ тағдыры. Тәуелсіздігіміздің баянды, келешегіміздің кемел болуы үшін әрбір қазақстандық дұрыс таңдау жасау керек. Осы мақсатта академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінде жалпыуниверситеттік патриоттық акция өтті. Шара шеңберінде университеттің бірінші проректоры Р. М. Жұмашев сөз

алып, әрбір азаматтың сайлауға қатысуы — Ата Заңымызды қолдауы, сондықтан мемлекеттің тағдыры шешілгелі тұрған жауапты қадамнан қалыс қалмайық дегенді айтты. Патриоттық акцияда «қазақ көгіне өрмелеп шығып, күн болам» деген жалынды жастар да «сенің дауысың — сенің болашағың» деп ұрандап, Жастар ісі жөніндегі комитеттің төрайымы Әсел Сейітжанқы-

зы мен студенттер Альянсының көшбасшысы Айжан Нұржанова бастаған бір топ жастар ұйымының белсенділері ортаға шығып, замандастарына сайлауға бір кісідей ат салысайық, мемлекетімізді қолдайық деп үн тастады.

Көздерінен жалын атқан қазақтың қыз-жігіттері, көк байрағымыз «Мен қазақпын!» әнімен қолдарында желбіреп тұр... Еліміздің болашағы осындай жастарымыз тұрғанда, жарқын болатынына кәміл сенуге болады. Іле университетіміздегі ұлтаралық мәдени орталықтың координаторы Надежда Козлова, Дебат клубының мүшелері Қанағат Ешмағамбетов және интеллектуалды клубтың, педагогикалық, құрылыс жасақтарының өкілдері сахнаға көтерілді. «Болашақтың таңдауын бірге жасайық!» деген ұрандар, жалынды сөздер облыстық байқаулардың лауреаты Әсет Жабаевтың орындауындағы «Атамекен» әнімен жалғасын тапты. ҚарМУ Студенттік парламентінің төрағасы Еркен Беркенов, Мемлекеттік қызмет мектебінің тағылымдамашысы Дидар Смағұловпен қатар студенттік ұйымдардың белсенділері де патриоттық акцияда пікірлерін білдіріп, Қазақстанның болашағы — дұрыс таңдауда екендігін тағы бір есімізге салды. Асқақ сезімдер облыстық жас орындаушылардың «Жас қанат» конкурсының Гран-при иегері Амандық Сатыбаевтың, облыстық, республикалық, халықаралық конкурстардың, фестивальдердің лауреаты Сана Мұқанованың орындауындағы асқақ әндермен де айшықталып жатты. Акцияға қатысушы студенттер 3 сәуір күні өтетін Қазақстан Республикасының кезектен тыс сайлауына белсенде қатысатындықтарына сенім білдірді. Еліміздің саяси аренасында басты рөл ойнайтын Елбасы сайлауында дұрыс таңдау жасауға шақырған акция осылайша мәресіне жетті.

Гүлсиян ЫБЫРАЙ,
ҚарМУ студенті

Біле жүріңіз...

ҚарМУ студенттері қалай және қайда дауыс береді

Академик Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ-да ҚР Президентін кезектен тыс сайлауға белсенді дайындық жүргізілуде. Университетте ҚР сайлау туралы Заңының талаптарына сәйкес ресімделген сайлау комиссияларына арналған 6 учаске құрылған. Барлық учаскелерде дауыс беруге арналған залдар даярланды. Сайлау учаскелерін академик Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ-дың тәжірибелі оқытушылары мен қызметкерлері басқарады. Аймағымызда «Сайлаушы» акциясы өтуде, оның аясында сайлаушылар тізімі дәлденеді, мобильдік топтар тұрғын үйлерді аралап, сайлау құқығына ие әр азаматтың дауыс беруге қатыса алуына мүмкіндік беру үшін тіркеу жүргізеді. Біздің университетте дауыс беруге 8 930 адам қатыса алады, олардың ішінде 2038 оқытушы, 6 156 студент және 316 магистрант пен докторант бар. Қарағанды қаласында дауыс беруге 8 161 адам қатыса алады, қалғандары серіктес қалаларда тұрғылықты тіркелу орындары бойынша дауыс береді. Университет студенттерінің ішіндегі дауыс беретін 1155 адам жатақханада тұрады, олардың 1048-і № 177 сайлау учаскесінде (ҚарМУ-дың бас ғимараты) дауыс беретін болса, 407 адам (№ № 5, 6 жатақханаларда тұратындары) № 79 учаскесінде (ҚарМУ-дың № 8 оқу ғимараты) дауыс береді. ҚарМУ-дың 997 студенті Қарағандыда тұрғанымен, Қазақстан Республикасының басқа қалаларында тіркелген. Егер олар өз сайлау құқықтарын Қарағанды аумағында жүзеге асыруға ықылас танытса, олар Қарағанды қаласы Қазыбек би атындағы аудан әкімінің атына өтініш жазулары керек. Содан кейін олар жоғарыда аталған сайлау учаскелерінің бірінде тіркеуге алынып, тұрғылықты орындарына бармай-ақ Қарағандыда дауыс беру мүмкіндігіне ие болады. Барлық сұрақтар бойынша сайлау учаскелеріне хабарласа аласыз.

Дауыс беру құқығы және міндеті: жаңадан дауыс берушілерге арналған пайдалы кеңестер

2011 жылдың 3 сәуірінде Қазақстанда ҚР Президентін кезектен тыс сайлау рәсімі өтеді. Ел тағдырын шешуге Қазақстанның 18 жасқа толған және дауыс беру құқығына ие 9 млн. 100 мыңға жуық азаматы қатысады.

Заңнамада сайлау құқығына шектеу қою тек екі жағдайда қарастырылады: дауыс беру құқығына ие болу үшін Қазақстан азаматы заң күшіне енген сот шешімі бойынша бас бостандығынан айырылмауы қажет, сонымен қатар сот шешімі бойынша әрекет істеуге құқығы жоқ деп танылған азамат сайлауға қатыса алмайды. Заңнамада белсенді сайлау құқығына қойылатын басқа шектеулер қарастырылмаған.

Қазақстан азаматының дауыс беру құқығы өз еркінде екенін атап өткен жөн. Бұл жағдайда біздің заңнама Бельгия, Австралия сияқты елдердің заңдарына қарағанда біршама демократияшыл, өйткені бұл елдерде дауыс беру міндет болып саналады, ал дәлелді себепсіз дауыс беруге келмеген азамат әкімшілік жауапкершілікке тартылуы мүмкін. Басқа жағынан алып қарасақ, адамның ақыл-ойы мен сана-сезімі үшін дауыс беру құқық ретінде қабылдана, ар-намысы мен жүрегі үшін — ол міндет. Сондықтан жастар азаматтық бастама танытып, дауыс беруге қатысуға тиіс, өйткені олардың берген әр дауысы еліміздің таяудағы бес жылдағы тағдырын шешуде себепкер болады.

Азаматтардың тұрғылықты жері бойынша дауыс беру құқығын жүзеге асыруға мүмкіндік жасау үшін тиісті жер-

гілікті атқарушы орындар халық санағын жүргізген органдар ұсынатын мәліметтер негізінде сайлаушылардың тізімін құрастырады. 2011 жылдың 18 наурызынан бастап сайлаушылар тізімі барлық сайлау учаскелеріне тапсырылады. Сонымен, сайлаушылар тізімдермен таныса алады, берілген мәліметтердің дұрыстығы тексеріліп, қажет болған жағдайда, тізімге енгізбеу, дұрыс енгізбеу немесе тізімнен алып тастау, сондай-ақ тізімде жіберілген дәлсіздіктер бойынша тиісті сайлау комиссиясы мен сотқа шағымдану мүмкіндігі беріледі. Қазірден бастап Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясының сайтындағы <http://election.kz> интерактивті сервері көмегімен өзіңізді сайлаушылар тізімінен тексеріп қарай аласыз немесе 18 наурыздан өз сайлау учаскесіңізге келіп, тізімдерді тексеруге мүмкіндігіңіз бар.

Сайлаушылар тізімінен өзіңізді таба алмаған жағдайда, сол сайлау учаскесіне бекітілген ауданда тіркелу фактің құжат арқылы дәлелдеу қажет болады. Содан кейін сайлау комиссиясы Сізді сайлаушылар тізіміне енгізуге міндетті болады.

1 сәуірде дейін ҚР Президенті лауазымына үміткер төрт кандидаттың сайлау алдындағы науқаны жүргізіледі. 2 сәуірде үгіттеуге тыйым салынады, сонда азаматтар ел болашағы үшін жауапты шешім қабылдай алады.

Сайлау күні тіркеу орны бойынша сайлау учаскесіне келіп, дауыс бере алмасаңыз, 18 наурыздан бастап өз учаскесіңізде жеке басыңызды куәландыратын құжатпен бірге жарамды болып санала-

тын шығару куәлігін алып, сол бойынша 3 сәуірде өзіңіздің нақты мекен-жайыңыз бойынша дауыс бере аласыз.

3 сәуірде, жексенбі күні сайлау учаскелері таңертеңгі сағат 7-ден бастап кешкі сағат 20:00-ге дейін жұмыс жасайды. Сайлау учаскесіне жеке басыңызды куәландыратын құжатпен (мысалы, жеке куәлік; уақытша берілетін жеке куәлік; Қазақстан Республикасы азаматының төлқұжаты; шақыру бойынша әскери борышын өтеп жүрген әскери қызметкерлер үшін әскери билет) келіп дауыс бере аласыз. Қазақстан Республикасы заңнамасы бойынша әр сайлаушы жеке және жасырын түрде дауыс береді, сондықтан уақыт үнемдеу мақсатында достарыңыздың немесе отбасыңыздың барлық мүшелерінің куәліктерін алып, олар үшін дауыс бере алмайсыз. Дауыс беру кабинада өтеді, ол жерде тек Сіз ғана бола аласыз. Сіз таңдаған үміткердің фамилиясы қарсысындағы квадратқа кабинадағы қаламмен белгі қойып, өз таңдауыңызды жасайсыз. Содан кейін бюллетенді арнайы жәшікке саласыз. Қойылған белгі біреуден көп болса немесе сайлаушының еркін анықтауға мүмкіндік болмаған жағдайда, бюллетень жарамсыз деп саналатындығын естен шығармау керек.

Сіздің таңдауыңыз — сіздің болашағыңыз!

СЕРГЕЙ МИХАЛЕНЯ

№77 САЙЛАУ УЧАСКЕСІНІҢ КОМИССИЯ МҮШЕСІ,
САЯСАТТАНУ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТАНУ КАФЕДРАСЫНЫҢ ОҚЫТУШЫ

«Бақ берерде елге ырыс қонады, ұстанған жолы дұрыс болады»

«Біз, тарихи тағдыр біріктірген Қазақстан халқы, байырғы қазақ жерінде» мемлекеттілікті құрумыздың жиырма жылдығы қарсаңында жолданған бұл Жолдаудың өзіндік ерекшелігі болды. Жаңа, тәуелсіз мемлекет құрып отырған еліміз үшін бұл ұзақ уақыт деп айтпас едім. Десек те, әлем картасында көгінде қыран құсы қалықтаған, татулық пен бейбітшіліктің символына айналған, өзінің егемен Конституциясы бар Қазақ елінің алар орны ерекше.

Биыл егемендігінің жиырмамыншы жылдығына аяқ басқан еліміз алғашқы қадамдарын ауыр әлеуметтік-экономикалық жағдайда бастаған болатын. Болашағы бұлыңғыр болып көрінген бұл мемлекеттің Орталық Азияда көшбасшы атанып, зор жетістіктерге жетуінің бірден-бір кілті — халық бірлігі. «Алтау ала болса — ауыздағы кетеді, төртеу түгел болса — төбедегі келеді» демей ме қазақта. Осынау бірліктің болмауы Қазақ хандығы кезінде көптеген қиыншылыққа әкелгендігі баршамызға белгілі.

Қош, сонымен сөзіміздің басында айтылғандай, биылғы Жолдау несімен ерекшеленді дегенге тоқтала отырсақ. Өз сөзінде Президент Н.Ә. Назарбаев тәуелсіздік жылдары жеткен жетістіктерді бағамдап, алдағы атқарылар істердің басын ашты. Осы жылдары шет елдерден 800 мыңнан астам отандасмыз келіп, халық саны бір жарым миллионға артқандығы, ел экономикасына 120 миллиард доллардан астам шетелдік инвестиция тартылып, 1994 жылмен салыстырғанда 2011 жылы халықтың жан басына шаққанда ЖІӨ 12 есеге өсіп, 9 мың АҚШ долларын құрағандығы атап өтілді.

Алдымен экономика, одан кейін саясат стратегиясын ұстанған еліміздің бұл шешімі өзін то-

лық ақтады. Оған көрші мемлекеттер мен соңғы кездері Египет, сонымен қатар бірқатар араб мемлекеттерінде орын алған қақтығыстар көзімізді жеткізді. Десек те, жетістік пен кемшілік әрқашан бірге жүретін егіз ұғым екендігін жадьмыздан шығармағанымыз абзал. «Айта-айта Алтайды, Жамал апам қартайды» демекші, айта-айта құлаққа жауыр болған тақырып — мемлекеттік тіл мәселесі. Алға жылжу бар, әрине, бірақ көңілден шығады деп айтпассың...

Тіл мәселесі Елбасының назарынан бұл жолы да қалыс қалмады. «Қазақстандықтардың өзіміз өмір сүріп, елімізді жақсылықтарға бастап бара жатқан туған жерге атауын берген мемлекеттік қазақ тілін құрметпен және лайықты оқып-үйрене бастағандығын атап өтудің өзі қуанышты» дей келе, Президент Н.Ә. Назарбаев бүгінде мемлекеттік тілді еркін меңгерген ересек тұрғындардың үлесі басым екендігін атап көрсетті. Алға қойылған тапсырмалар мен мақсаттарға келер болсақ, енді он жылдан кейін мектеп бітірушілердің 100 пайызы мемлекеттік тілді біліп шығатындығы, мемлекеттік тілді білетіндердің саны 2017 жылға қарай 80 пайызға, ал 2020 жылға қарай олар кемінде 95 пайызды құрауы тиістігін тілге тиек етті.

«Туған тілім тірлігімнің айғағы, Тілім барда айтылар сыр ойдағы, Өссе тілім, менде бірге өсемін. Өтсе тілім, мен де бірге өшемін!» — деп ақын Әбділдә Тәжібаев ағамыз жырлағандай, тіл қай елде болса да қастерлі. Әрине, болашақта тіліміз көркейер-ау деген үміт басым...

Өзім студент болған соң білім саласында қандай өзгерістер болатындығына ерекше назар аудардым. Әрине, білім — кез келген мемлекеттің аса маңызды стратегиялық ресурсы екендігі баршамызға аян. Өйткені, қазіргі ақпараттық

технологиялар заманында елдің қуаттылығы оның материалдық, табиғи мүмкіндіктерімен ғана емес, адами капиталымен анықталады. Ал адами капиталдың өзегі, күретамыры — білім. Білім беру процесінде кәсіптік, функционалдық оқыту бағдарламаларынан гөрі жеке тұлғаны дамытуға бағытталған тұжырымдамалар маңыздырақ. Себебі, қазіргі қоғам интеллектуалдық деңгейі өте жоғары, өзгерістерге жедел бейімделе алатын іскер әрі бәсекеге қабілетті тұлғаны қажет етеді. Осы тұста Қазақ халқы көп еңбектенуде.

Білім беруді жаңартуды жалғастыру қажеттігін атаған мемлекет басшысы балаларды мектепке дейінгі оқыту және тәрбиені қамту үлесі 2015 жылға қарай 74 пайызды, 2020 жылға қарай — 100 пайызды құрауы тиістігіне, 2020 жылға қарай білім берудің 12 жылдық үлгісіне толық көшу қажеттігін, инновациялық қызметті жүзеге асыратын және ғылыми зерттеулердің нәтижелерін өндіріске енгізетін жоғары оқу орындарының үлесін 5 пайызға дейін ұлғаюы тиістігіне тоқталды.

Елбасымыздың «Алдымызда атқарылар қыруар істер бар. Бұл жолда біздің ең басты күндылығымыз — берекелі бірлігіміз. Мен ауызбіршіліктен айнымайтын ажжүрек жұртымыздың қуатты ұлтқа, шуақты ұлысқа айналарына кәміл сенемін. Халқымызда «Бақ берерде елге ырыс қонады, ұстанған жолы дұрыс болады» деген даналық сөз бар. Біз бүгінгі Жолдау арқылы мерейлі белестегі атқарған істерімізді қорытындылап, болашақта бағдар жасадық» — деген жүрежарды сөздері жүрегімізден мығым орын алады.

Қ. ЕШМАҒАМБЕТОВ,
Е. А. БӨКЕТОВ АТЫНДАҒЫ ҚАРМУ
Студенттік парламенттің депутаты

Дамудың сара бағыты айқындалды

Мемлекет басшысының кезекті Жолдауы «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» деп аталды. Мемлекет басшысы айтулы Жолдау барысында атқарылған істер мен желенген міндеттерді нақты мысалдармен айшықтап өтті. Ел дамуының стратегиясын, басымдықтар мен болашағын, мемлекетіміздің ырғақты дамуына қатысты нақты мақсаттарды айқындап берген басты құжатта денсаулық сақтау, білім беру, тілді дамыту, халықты таза ауыз сумен қамтамасыз ету, тұрғын үй-коммуналдық салаларына айрықша назар аударылған. Елбасы атқарылған жұмыстарды саралай отырып, болашақта

атқарылатын игілікті істерге кеңінен тоқталды. Білім беруді әлемдік кеңістікке шығару — басты мақсат. Осы бағытта білім беру саласындағы түйткілді мәселелерді оңтайлы шешу турасында тың ойлар қозғалды. Салауатты өмір салтын қалыптастыру ел болашағының кепілі екендігі баса айтылды. Уақыт талабын көтерген, келешекті болжаған кемел Жолдау ел ішінде үлкен серпіліс туғызды. Ой — айқын, міндет — нақты. Осынау маңызды міндеттерді іскерлікпен жүзеге асыру — баршамыздың ортақ міндетіміз. Бар ғұмыры ел тағдырымен еншілес Елбасымыз айтқандай, «Біз жасампаздықпен жұмыла

кіріскендіктен дамудың даңғыл жолына түстік. Толағай табыстарымен дүниежүзін мойындатқан Қазақстанның әлеуеті артып, экономикасы серпінді бола түсті». Биылғы Жолдау — елдің ертеңгі дамуының арқауы. Қасиетті жұма күні жалпы жұртшылыққа жол тартқан Елбасының кезекті Жолдауы қазақстандықтар тарапынан қолдау табады деген сенімдеміз.

С. ҚАСЫМОВ,
ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА
ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ КАНДИДАТЫ,
ҚАРМУ ДОЦЕНТИ

«Берекелі елдің бетін ешкім қақпайды»

Қазақстан бүгінгі таңда әлеуметтік-экономикалық жаңару мен саяси демократияландырудың жаңа кезеңіне қадам басқалы тұр. Біздің өміріміз түбегейлі өзгеріп, еліміз тәуелсіздікке ие болған өткен ғасырдың тоқсанмыншы жылдары тарихқа озғанына да көп уақыт өте қойған жоқ. Сана мен сезімнің ширығуы жағынан бұл ерекше жылдар болды. Халқымыздың басына түскен қандай да бір сынаққа қарамастан біз тәуелсіздігімізді нығайту жолындағы жасампаз істерімізді жалғастыра бердік.

1997 жылы қабылданған «Қазақстан — 2030» даму стратегиясында еліміздің ұзақ мерзімді бағыт-бағдары, басты мақсаты мен басымдықтары белгіленіп, қазақстандықтар жоспарланғандай өмір сүре бастады және оң нәтижелерге қол жеткізді. «2030 жылы біздің ұрпақтарымыз бұдан былай әлемдік оқиғалардың қалтарысында қалып қоймайтын елде өмір сүретін болады». Посткеңестік елдер ішінен, Азия аймағы елдері ішінен алғашқы болып «кәрі құрлықтың» төріне шығып, Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымына төраға болып қана қоймай, он жыл бойы басы бірікпей ортақ шешімге келе алмай жүрген 55 елдің мемлекет басшыларын қабылдап, киелі Елордамыз — Астана қаласында аталмыш ұйымның Саммитін өткізді. Бұл ел тарихында XXI ғасырдың алғашқы он жылдығында алтын әріптермен жазылатын оқиға болды.

Елбасының сарабал саясатының арқасында біз тек сыртқы саясатта ғана емес, сонымен қатар ел экономикасының барлық салалары

бойынша сапалы өзгерістерге куәгер болып келеміз. Халық шаруашылығында экономикамыз жаңа деңгейге көтерілуде, ел экономикасы үдемелі индустриялы-инновациялық даму жолына түсті. Бір жыл ішінде жаңа 152 өнеркәсіп орыны іске қосылып, қосымша жұмыс көздерін ашуға мүмкіндік берді. Алдағы уақытта 294 инвестициялық жобаны жүзеге асыру жоспарланып отыр. Осы орайда Елбасының «алдымен экономика, сонан соң саясат» деген ұраны өзінің оң нәтижелерін көрсетті. Орнықты және үйлесімді даму ұлттық экономиканы жедел диверсификациялау және бәсекелестікті арттыру есебінен қамтамасыз етілетін болады. Біздің басты мақсатымыз — еліміздің алдағы онжылдықтағы экономикалық өрлеуін қамтамасыз етіп, жаңа мүмкіндіктерге жол ашу болып табылады.

Экономиканың қарыштап дамуы мемлекеттің әлеуметтік саясатын жүзеге асыруға толық мүмкіндік береді. Көптеген елдерде зейнетақы мен жалақылар төмендеп жатқанда, біздің ел жыл сайын 25—30 пайызға көтеріп отырды. Нәтижесінде халықтың әл-ауқаты көтеріліп, әлем мемлекеттерінің рейтингінде Қазақстан 26 сатыға ілгерілеп, 110 ел арасынан 50-ші орынға көтерілді. Біздегі орташа айлық жалақы 80 мың теңгені құрап отыр. Бүгінде барша Қазақстандықтар сапалы медициналық көмек алумен қатар толық әлеуметтік қорғалуға қол жеткізіп отыр.

«Еліміз білім беру ісін дамытуда 129 елдің арасында көш бастаушылар қатарында келеді», — деп атап көрсетті Елбасы. Бұл XXI ғасырда адам капиталының дамуына ерекше көңіл бөлетін кезде біздің ел тыс қалмағанын көрсетіп

отыр. Соңғы онжылдықта білімге бөлінетін қаржы көлемі 10 есеге өсті. Еліміз бойынша жүздеген жаңа мектептер салынып, толық жабықталып, жаңа ақпараттық технологиялармен қамтамасыз етіліп отыр. Уақыт көрсеткендей бұл ақталған инвестициялар болды. Жастар ел қабырғасында ғана емес, шетелде де білімін шыңдауға мүмкіндік алды. Тек осы заманға сай білім беру жүйесін құрған кезде ғана біз өз ісін толық білетін мамандар дайындап, Елбасы жүргізіп отырған реформалардың алға қарай жүзеге асуын қамтамасыз ете аламыз. Экономиканың инновациялық жолға түсуі ғылымның дамуы арқасында ғана қол жеткізуге болады. Осыған байланысты Елбасының тікелей тапсырмасымен «Ғылым туралы» Заң қабылданды. Бұл — отандық ғылымның халықаралық сахнада бәсекеге қабілеттілігін арттыратын үлкен қадам.

Бүгінде еліміздің даму сатысы маңызы үлкен межелі тұста тұр. Алдымызда Қазақстан тәуелсіздігінің 20 жылдығы мерекесі келе жатыр. Өз ғұмырын ел тағдырымен байланыстырған, күрмеуі қиын түрлі тағдырлы шешімдерді жүргізіп өткізіп қабылдаған Елбасының арқасында қазір бұл межеге іргеміз нығайған, күш-қуатымыз артқан, жетілген мемлекет ретінде келіп тұрмыз. Қазақстан — бүкіл әлем сыйлайтын және есептесетін беделі биік іргелі ел болды. Алдымызда биікке жетелейтін үлкен мақсаттар тұр. Оған жалпы ұлт болып ұйысып, халық болып жұмылу қажет.

ЕРЖЕН БЕРКЕНОВ, экономика факультетінің 3 курс студенті,
Студенттік парламенттің төрағасы

Жолдауға — қолдау

Ертеңіме сенемін

Ұлт көшбасшысы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың халыққа Жолдауы жамағаттың жадында ұзаққа орнығары күмәнсіз. Өйткені, мемлекетіміздің мерейлі межеден асып, өткен күннің өрісін өлшеп, келер күннің кесімін анықтаған ойлар осы Жолдаудың мазмұны мен мәніне айналды. Салиқалы саясат пен серігі сенім болған жас мемлекеттің басқан қадамдары сәтті іске асты, оған әрбір Қазақстанның азаматы куә.

Тәуелсіздік таңы атқанда, алдымызда талай шешілмеген түйін, шынары биік белестер болғаны мәлім. Ал бүгінде, қазақстандықтар сол шынардың бірінде бой түзеп, ағайын елге алақан ұсынып, алыстағы ұлысқа сенімді серіктес болуға дәрежесі жетті. Отанымыз әлемдік саясаттың көшіне ілесіп қана қоймай, сол көштің ұтымды бағдарларын анықтауда өз үлесін қосуда. Жас қазақстандықтар үшін бұл тек кеудені кернейтін мақтаныш сезімі ғана емес, бұл сауатты саясат пен отансүйгіштіктің айқын үлгісі.

Елбасының бастамаларының арқасында Еуразия кіндігінде өмірге келіп жатқан айтулы саяси оқиғалар мен жаһандық жаңалықтар Қазақстанды әлем жұртшылығына танытумен қатар, ертеңгі күннің іргетасын бүгін қалау әрекетімен ұштасады. Жылдан-жылға қарыштап дамып келе жатқан рухани, салауатты, зияткерлік әлеуеті тұрғысынан бай халқы бар мемлекетпен кім әріптес болудан бас тартады? Бұл ойдың негізі бекер емес. Өйткені, елімізде іске асып жатқан барлық ізгі бастамалардың тірегі де, түбірі де — Қазақстанның халқы және де бұл идея жаңа Жолдауда тағы да айқындалды. Экономика саласындағы негізгі екіпіннің өндіруші секторға үстелуі, шағын және орта бизнестің дамуына жаңа заңдық және қаржылық негіздердің пайда болуы, еліміздің экономикасымен қатар халқымыздың әл-ауқатын арттырары сөзсіз. Әлеуметтік саясаттың жолдаудағы орны бөлек. Оның тек мазмұндық жаңаруымен бірге білім беру, денсаулық сақтау және тілдерді дамыту бағыттарының айшықталуы қазақстандықтардың әл-ауқатының артуының негізі болып табылады. Осы елде отбасын құрып, ұрпағын жалғастыратын мен секілді жас қазақстандық үшін Жолдауда аталған барлық міндеттер мен жаңалықтар ертеңгі күнге деген сенімді арттырып, армандарыма қанат бітіреді.

Қилы заман көпірінен абыроймен өткізген, халқымыздың санасында өшпес өнеге болып қалатын ерендері ұлықталып, еңселері еселене берсін! Елбасымен бірге жарқын ертеңгі күнге жетейік!

БІРЖАН ӨЛІМЖАНОВ,
ҚАРМУ МАГИСТРАНТЫ,
ҚАРАҒАНДЫ ЖАСТАР МЕМЛЕКЕТТІК
ҚЫЗМЕТ МЕНТБЕІНІҢ АТҚАРУШЫ ДИРЕКТОРЫ

Новости

**Встреча с депутатом:
перед молодежью открыты
новые горизонты**

Именно эта идея была озвучена депутатом Мажилиса парламента М. Тиникеевым на встрече в Карагандинском государственном университете имени академика Е. А. Букетова. Встреча была посвящена обсуждению Послания Президента РК народу Казахстана «Построим будущее вместе!»

В конференции приняли участие Тиникеев Мухтар Бырыкулы, депутат Мажилиса парламента, ректор КарГУ Кубеев Еркін Кинаятovich, первый проректор КарГУ Жумашев Рымбек Муратович, а также гости, студенты и преподаватели университета. Открыл встречу приветственной речью ректор. Он отметил, что депутат Тиникеев также был выпускником КарГУ, и его активная политическая и общественная деятельность — это яркий пример того, чего могут добиться студенты нашего вуза. Сам же депутат Мажилиса парламента отметил, что студенты — это самая активная часть населения Казахстана, и от их общественной позиции зависит достижение многих целей, которые поставлены Президентом в его последнем Послании. Он также отметил, что в новом Послании Нурсултана Назарбаева системно и полно отражены основные задачи развития государства и пути их реализации.

В послании четко определены планы индустриализации и технологического развития экономики. Обозначены три важнейшие государственные программы — развитие образования, здравоохранения и языков. Главная цель реализуемых задач — укрепить благосостояние народа. Мухтар Бырыкулы также огласил основные моменты Послания, касающиеся вопросов образования, здравоохранения, улучшения качества уровня жизни казахстанцев, развития языков, новой стратегии занятости, модернизации ЖКХ и обеспечения качественной питьевой водой. Так же депутатом был оглашен главный итог первого года первой индустриальной пятилетки — начало серьезных структурных изменений в экономическом росте за счет реального сектора экономики.

Депутат также обратился к теме 20-летия независимости Казахстана. Девиз юбилейного года — «20 лет мира и созидания». За годы независимости, особо выделил слова Президента депутат, были сформированы наши ценности казахстанского пути — Свобода, Единство, Стабильность и Процветание. И ради дальнейшего развития этих принципов молодежи необходимо получать качественное образование, становиться высококвалифицированными специалистами, чьи имена смогут поддержать марку Казахстана как самой динамичной и развивающейся на высоком международном уровне страны.

Ирина ТЕПЛЯКОВА, Алина АҚБАЕВА,
студентки отделения журналистики
КарГУ им. Е. А. Букетова

Голосование как право и обязанность: полезные советы для начинающих избирателей

Третьего апреля 2011 года в Казахстане пройдут внеочередные выборы президента РК. Решение о судьбе страны будут принимать примерно 9 млн 100 тыс. граждан Казахстана, которые достигли 18-летнего возраста и получили право голоса.

Законодательством предусмотрено только два ограничения избирательного права: чтобы иметь право голосования, гражданин Казахстана не должен отбывать наказание в местах лишения свободы по решению суда, вступившего в законную силу, а также он не может принять участие в выборах, если по решению суда признан недееспособным. Других ограничений активного избирательного права законодательством не предусмотрено.

Отметим, что голосование в Казахстане является именно правом, которым гражданин может воспользоваться. В этом отношении наше законодательство более демократично, чем, например, у таких стран, как Бельгия и Австралия, где голосование является обязанностью, и за ее невыполнение без уважительной причины гражданин может быть подвергнут административной ответственности. Но с другой стороны, для ума и сознания человека голосование — это право, а для совести и сердца — обязанность. Поэтому молодым гражданам в особенности необходимо проявить гражданскую инициативу и принять участие в голосовании, ведь именно их голос может определить судьбу страны на ближайшие пять лет.

Чтобы создать гражданам возможность для реализации права голосовать, по мес-

ту их жительства соответствующий местный исполнительный орган на основании сведений, представляемых органами, осуществляющими учет населения, составляет список избирателей. С 18 марта 2011 года списки избирателей будут представлены на всех избирательных участках. Тем самым обеспечивается возможность ознакомления со списками избирателей, проверки правильности внесенных данных, обжалования при необходимости в соответствующей избирательной комиссии и суде не включения, неправильного включения в список или исключения из списка, а также допущенных в списке неточностей. Проверить себя в списке избирателей вы можете уже сейчас при помощи интерактивного сервиса на сайте Центральной избирательной комиссии Республики Казахстан <http://election.kz> или с 18 марта прийти на свой избирательный участок и проверить себя в списке.

Если вы не находите себя в списках избирателей, то надо будет доказать документально факт вашей регистрации на территории, закрепленной за данным избирательным участком. После этого избирательная комиссия обязана будет внести вас в список избирателей.

До 1 апреля будет идти предвыборная кампания четырех зарегистрированных кандидатов на пост президента РК. 2 апреля агитация уже будет запрещена, и тогда граждане смогут принять ответственное решение о будущем страны.

Если в день выборов вы не сможете проголосовать на избирательном участке по месту регистрации, то с 18 марта можно взять на

своем участке открепительное удостоверение, которое действительно вместе с документом, удостоверяющим личность, и 3 апреля проголосовать по нему на месте вашего фактического нахождения.

3 апреля, в воскресенье, избирательные участки откроют свои двери в 7 часов утра и будут работать до 20.00. На избирательный участок вы должны прийти с документом, удостоверяющим личность (например, удостоверение личности, временное удостоверение личности, паспорт гражданина Республики Казахстан, военный билет для военнослужащих, проходящих воинскую службу по призыву), и тогда сможете принять участие в голосовании. По законодательству Республики Казахстан каждый избиратель голосует лично и тайно, поэтому нельзя взять удостоверение своих друзей или всех членов вашей семьи и проголосовать за них, сэкономив их время. Непосредственно голосование будет проходить в кабинке, где можете находиться только вы. Вы ставите знак в квадрате напротив фамилии вашего избранника ручкой, которая будет в кабинке, — и выбор сделан. После этого опускаете бюллетень в урну. Надо запомнить, что бюллетень, где будет проставлено более одной отметки или по нему невозможно будет определить волеизъявление избирателя, будет считаться недействительным.

Помните, что от вашего выбора зависит ваше будущее!

Сергей МИХАЛЕНЯ,

член комиссии избирательного участка № 77,
преподаватель кафедры социологии и политологии

Выбор за тобой!

Выборы — это древнейший способ выдвинуть лидера с помощью общественного мнения. Используется он и в наше время, так как наиболее эффективен и позволяет выбирать самых достойных. Право принимать участие в выборах имеют лица, достигшие совершеннолетия, то есть с 18 лет. Именно в студенческое время мы получаем право голосовать, именно в это время наша гражданская позиция может повлиять на судьбу нашей страны. И очень важно именно в этом возрасте осознать силу своего голоса.

11 марта во Дворце студентов Карагандинского госуниверситета имени академика Е. А. Букетова в связи с предстоящими внеочередными выборами главы государства прошла общеуниверситетская патриотическая акция «Твой выбор — твоё будущее». Целью данного мероприятия был патриотический призыв принять участие в выборах. Особенно интересно это мероприятие было для тех, кто пойдет на выборы впервые, ведь это такая гордость и честь для молодых людей — принять активное участие в формировании истории Казахстана.

Зал Дворца студентов был полон красок, в начале встречи звучали патриотические песни, лозунги, которые скандировали инициативные группы Альянса студентов Казахстана, Студенческого парламента КарГУ, студенческих стройотрядов и отрядов «Жасыл ел». В акции приняло участие большое количество студентов разных факультетов. С приветственными словами выступили ведущие, после чего зазвучал гимн. В зале воцарилась необыкновенно торжественная атмосфера. Именно такие моменты откладываются в памяти: множество людей, которых связывает одно общее дело, стояли плечом к плечу.

А на сцену поднялись три группы активистов. В составе первой группы были председатель Комитета по делам молодежи

КарГУ Артакшинова А. С. и лидер Альянса студентов КарГУ Нуржанова А., в составе второй — активист межнационального культурного центра Козлова Н. и представители интеллектуальных клубов, строительных и педагогических отрядов, в третьей — депутат Студенческого парламента Сейдалин Т. и стажер Школы государственной службы Смагулов Дидар. Слова каждого из выступающих были наполнены теплотой и любовью к Родине, убедительным призывом пойти на выборы и сделать шаг навстречу достойному будущему страны, ведь Казахстан — это наш общий дом.

Между выступлениями групп звучали песни, исполненные лауреатами городских, областных и государственных премий, ребятами с золотыми голосами — Саной Мукановой, Асетом Шабаяевым и Амандыком Сагымбаевым. Звучали известные песни — «Цвети, моя земля», «Мен қазақпын», которые подхватывали и зрители.

Это мероприятие стало хорошим поводом задуматься над своим будущим для тех, кому в этом году впервые предстоит принять участие в голосовании, оно поселило в сердцах студентов уверенность в том, что мы сами строим свое будущее и будущее государства. От активного участия каждого будет зависеть результаты голосования 3 апреля. Ведь наш выбор — наше будущее.

Ирина ТЕПЛЯКОВА, студентка группы РЖ-22

Как и где будут голосовать студенты КарГУ

В КарГУ им. Е. А. Букетова ведется активная подготовка к внеочередным выборам президента РК. В нашем университете созданы 6 участков для избирательных комиссий, которые оформлены в соответствии с требованиями Закона РК «О выборах». На всех участках подготовлены залы для голосования. Избирательные участки возглавили опытные преподаватели и сотрудники КарГУ им. Е. А. Букетова.

В нашем регионе сейчас проходит акция «Избиратель», в рамках которой уточняются списки избирателей, мобильные группы прямо на местах, обходя дома, регистрируют граждан, чтобы принять участие в голосовании мог каждый получивший избирательное право.

В нашем университете могут принять участие в голосовании 8930 человек, из них преподавателей — 2038, студентов — 6156, а магистрантов и докторантов — 316. В г. Караганде проголосует 8161 человек, а остальные будут голосовать по месту прописки в городах-спутниках.

Из голосующих студентов нашего университета 1155 человек проживают в общежитии, из них 1048 будут голосовать на избирательном участке № 177 (главный корпус КарГУ), а 407 человек (те, кто проживает в общежитиях № 5, 6) будут голосовать на участке № 79 (8-й учебный корпус КарГУ).

997 студентов КарГУ проживают в Караганде, но имеют прописку в других городах Республики Казахстан. Если они захотят воспользоваться своим избирательным правом на территории Караганды, то им будет необходимо написать заявление на имя акима Казыбекбийского района г. Караганды. После этого их зарегистрируют в одном из вышеуказанных избирательных участков, и они смогут голосовать в Караганде, не выезжая по месту прописки.

Уточнить все интересующие вас вопросы можно на избирательных участках.

Главная задача образовательного сообщества — обеспечение качества образования

Ежегодное Послание Президента Нурсултана Абишевича Назарбаева, определяющее стратегию развития нашей страны на ближайшую перспективу, является событием, значимость которого для всех казахстанцев невозможно переоценить. Не стало исключением и Послание 2011 года «Построим будущее вместе!», в котором акцент сделан на развитии основных сфер жизни общества: ускоренной экономической модернизации и новой социальной политике в области здравоохранения, образования и науки, положения языков, модернизации жилищно-коммунального хозяйства.

Благодаря последовательной политике лидера нации Казахстан за двадцатилетие своей независимости достиг впечатляющих результатов, по темпам увеличения внутреннего валового продукта опередив все прочие страны. При этом, по словам Президента, главный итог форсированного индустриально-инновационного развития страны — «это начало серьезных структурных изменений в экономическом росте за счет реального сектора

экономики», что находит непосредственное выражение и в росте благосостояния всех казахстанцев.

Как подчеркнул Нурсултан Абишевич, «новая экономика требует специалистов новой генерации». Соответственно, изменения в сфере науки и образования призваны обеспечить инновационную составляющую экономического роста Казахстана. В этом направлении Президентом определен ряд основных мероприятий, направленных на обеспечение конкурентоспособности отечественной науки и образования в мировом масштабе. Особая роль отводится сфере высшего образования и науки, которая должна отвечать всем мировым требованиям. Казахские университеты должны перейти к инновационной модели высшего учебного заведения, ориентирующейся на запросы рынка. При этом настоятельной необходимостью для граждан нашей страны, в особенности для представителей молодого поколения, становится свободное владение государственным, русским и английским языками.

Не менее важно и то, что даже в условиях посткризисного развития государственная

политика предусматривает широкие социальные гарантии, направлена на повышение доходов работников бюджетной сферы, пенсионеров, студентов. Думаю, это находит живой отклик у всех казахстанцев, является дополнительным стимулом к новым профессиональным достижениям.

Как представитель высшей школы, считаю главной задачей научного и образовательного сообщества обеспечение качества образования и новых научных достижений в соответствии с приоритетами, выдвинутыми в Послании Президента. Мировое признание качества предоставляемого образования, развитие современной инфраструктуры организаций образования и науки, внедрение инновационных научных разработок в реальный сектор экономики, формирование казахстанского патриотизма и укрепление единства народа Казахстана — вот те задачи, к реализации которых мы должны сообща стремиться.

Айдар Муратович АЙТКУЛОВ,
кандидат биологических наук,
декан биолого-географического факультета
КАРГУ им. академика Е. А. Букетова

Основная задача индустриальных программ — улучшение качества жизни казахстанцев

Главная цель программ по индустриализации и технологическому перевооружению экономики — повысить благосостояние народа. Поэтому в своем Послании народу Казахстана 2011 года Президент РК Нурсултан Назарбаев уделит значительное внимание вопросам социальной модернизации. По его поручению правительством будут до 1 мая этого года разработаны и приняты новые принципиальные программы по вопросам новой стратегии занятости, модернизации ЖКХ и обеспечения населения качественной питьевой водой. Эти программы направлены на решение каждодневных проблем миллионов простых людей страны.

Социальные задачи для Казахстана

Значительные конкретные успехи уже достигнуты в результате первого года реализации Программы индустриально-инновационного развития. Президент РК Нурсултан Назарбаев считает, что 20 лет Казахстан не просто ставил перед собой амбициозные цели, но и успешно достигал их. «В 1994 году ВВП на душу населения составлял чуть больше 700 долларов. К 1 января 2011 года он вырос более чем в 12 раз и превысил 9 тысяч долларов. Мы рассчитывали достичь такого уровня только к 2015 году», — напомнил глава государства. Он подчеркнул, что «в

первые 20 лет независимости ни одна страна не достигала такого результата». Только за прошлый год, по данным Президента, в республике ввели в эксплуатацию 152 предприятия, обеспечили постоянной работой около 24 тысяч казахстанцев. При этом, по его оценке, к 2020 году страна должна достигнуть следующих показателей: рост ВВП — не менее 30%, рост в перерабатывающих отраслях будет превышать или достигнет уровня добывающих отраслей, активы Национального фонда составят не менее 30% ВВП, отечественные и иностранные инвестиции в несырьевые секторы экономики увеличатся не менее чем на 30%, доля малого и среднего бизнеса в ВВП составит 40%, численность населения приблизится к 18 миллионам человек, доля квалифицированных специалистов составит 40%, уровень безработицы снизится до 5%, производительность труда в сельском хозяйстве увеличится к 2014 году в два раза, к 2020 году — в четыре раза.

Развитие сельского хозяйства

В аграрном секторе будет реализован беспрецедентный проект по развитию мясного животноводства. Уже в 2016 году экспорт мяса составит 60 тысяч тонн, что равноценно экспорту 4 миллионов тонн зерна. Государство выделит на эти цели 130 миллиардов тенге (800 миллионов долларов) кредитных ресур-

сов. «Все это — наши просчитанные планы. Мы еще в начале пути, если мы хотим жить лучше и богаче, мы обязаны выполнить эту работу», — подчеркнул глава государства. Планируется создание 161 000 постоянных рабочих мест и 207 000 — на период строительства. Для развития строительства это по-настоящему востребованные профессии. Для поддержки сельских предпринимателей созданы и успешно действуют микрокредитные организации. Сегодня их уже почти 1200, и они выдали населению свыше 110 000 кредитов. Однако в основном эти кредиты идут на потребительские цели. В настоящее время все кредиты, выданные по государственной линии с низкой ставкой, будут идти только на организацию собственного дела. В населенных пунктах с высоким потенциалом развития будет развиваться сельская инфраструктура, расширен доступ к поливной воде, будет организовываться обучение навыкам предпринимательства. По поручению главы государства приняты программы по развитию животноводства, которые дадут работу десяткам тысяч сельян.

Жилищная реформа

За последние 10 лет жилищный фонд увеличился на 30 миллионов квадратных метров. А этот факт означает, что более 1 миллиона граждан живут сегодня в новых квартирах. Надо отметить, что это важный результат жилищной политики, проводимой главой государства. К сожалению, на протяжении многих лет коммунальный сектор финансировался по остаточному принципу. Поэтому к 2000 году 72 процента коммуникаций требовали ремонта или замены. В рамках «Дорожной карты» в 2009-2010 годах была проведена серьезная работа по ремонту объектов ЖКХ. Реализация программы модернизации ЖКХ позволит ежегодно создавать до 10 000 рабочих мест. Будет проведена масштабная модернизация систем водо-, тепло-, электро- и газоснабжения, а также создана оптимальная модель жилищных отношений.

От решения вроде бы простых и обыденных вопросов, как отметил в своем Послании глава государства, зависит улучшение качества жизни каждого казахстанца. Решение изложенных в Послании Президента программ, несомненно, улучшит качество жизни казахстанцев.

МАТЕРИАЛ ПОДГОТОВЛЕН ЮРИДИЧЕСКИМ ФАКУЛЬТЕТОМ КАРГУ

Отклик

Молодежь уже сегодня может приняться за решение задач будущего

Послание Президента народу Казахстана от 28 января 2011 года является исторически важным документом, так как служит путеводителем в дальнейшем развитии Казахстана. Ежегодное Послание главы государства создает новый импульс, который, в свою очередь, ощущает каждый из нас. Оно примечательно тем, что в нем озвучены цели стратегического плана на ближайшее время, а также пути их достижения.

Ежегодные Послания Президента Нурсултана Назарбаева народу Казахстана всегда впечатляют своим размахом и устремленностью в будущее. Не стало исключением и новое обращение Лидера нации к народу.

На очередном этапе Нурсултан Назарбаев конкретизирует задачи: устойчивый рост экономики за счет форсированной индустриализации и развития инфраструктуры, инновационная стратегия роста, повышение конкурентоспособности национальной экономики, повышение качества жизни казахстанцев по всем социальным параметрам, т. е. создание новой стратегии занятости, модернизация ЖКХ, обеспечение качества питьевой воды, повышение доходов и новое качество жизни, продолжение работы в сфере глобальной ядерной безопасности.

Впечатляют масштабы и размах этих задач: речь идет о росте в разы и десятках процентов!

Президент Республики Казахстан наметил основные векторы развития системы образования, науки и спорта, изучения и развития языков. Современный казахстанец должен владеть тремя языками. Население страны с уважением изучает государственный язык. Личным кредо каждого казахстанца должно стать «образование в течение жизни».

Определены в качестве приоритетных ряд проектов учебных заведений, которые должны будут стать полигоном отработки передовых и инновационных подходов в области образования, в Казахстане будет отмечено два лучших мировых университета.

В каждой идее Послания, в каждой строке и цифре ощущается твердая уверенность главы государства, опирающегося на четко рассчитанную стратегию национального развития, на выверенный прагматизм масштабных государственных планов и проектов, а главное, на поддержку политики всем народом.

В заключение хочется отметить, что в своем Послании народу Казахстана Президент поставил перед всем обществом определенные цели и задачи. Прямое отношение к решению этих задач имеем и мы, молодежь Карагандинского государственного университета имени Е. А. Букетова.

И вклад этот необходимо сделать сегодня, так как что может быть более радостным, чем видеть свою Родину процветающей!

НАДЕЖДА КОЗЛОВА,
студентка 3-го курса экономического факультета КАРГУ им. Е. А. Букетова

КарГУ — чемпион

Спорт и физкультура, укрепляя здоровье, в то же время совершенствуют не только тело, но и дух. А именно здоровьем духом и телом люди во все времена составляли опору общества, поэтому здоровый образ жизни сегодня становится все более популярным среди студентов.

Большое значение придает развитию спорта, пропаганде здорового образа жизни Президент нашей страны Нурсултан Абишевич Назарбаев. В своих обращениях он не раз озвучивал тезис о том, что формирование здорового образа жизни, сохранение добрых спортивных традиций способствует нравственному обновлению, улучшению здоровья нации, воспитанию подрастающего поколения, его физической и нравственной закалке. Ярким примером этому тезису стала Пятая областная спартакиада среди студенческой молодежи на призы акима Карагандинской области, посвященная 20-летию Независимости Республики Казахстан и 75-летию Карагандинской области, которая прошла с 25 февраля по 3 марта 2011 г. в Карагандинском государственном университете им. Е. А. Букетова. Данные соревнования стали традиционными для нашей области, с каждым годом растет их популярность среди молодых людей. И это неслучайно, ведь организатор соревнований — Управление туризма, физической культуры и спорта Карагандинской области — проводит их с целью привлечения студенческой молодежи к регулярным занятиям спортом, укреплению сотрудничества между вузами. В спортивных состязаниях принимают участие студенты очной формы обучения, не входящие в национальную сборную Республики Казахстан, а это значит, что чемпионом спартакиады может стать любой студент, увлекающийся тем или иным видом спорта. А выбор у молодых спортсменов широк: спартакиада проводится по 12 видам спорта (лы-

жи, настольный теннис, конькобежный спорт, шашки, шахматы, тоғызқұмалақ, қазақ күресі, зимнее Президентское многоборье, мини-футбол, легкая атлетика, баскетбол, волейбол), причем состязаться можно как в личном, так и в командном зачете.

В 2011 году V Областную спартакиаду принимал КарГУ им. Е. А. Букетова, вуз, в котором физическому воспитанию студентов уделяется особое внимание. По восьми видам спорта соревнования прошли на спортивных базах университета, который имеет богатые спортивные традиции. Именно в этом вузе на факультете физической культуры и спорта готовят специалистов по физическому воспитанию — преподавателей физкультуры и начальной военной подготовки для общеобразовательных школ и колледжей, тренеров для спортивных школ и секций, специалистов-тренеров в самых разных видах спорта и спортивной оздоровительной медицины. КарГУ также имеет современную спортивную базу и опытных тренеров-преподавателей. Именно в КарГУ были воспитаны такие легендарные личности казахстанского спорта, как заслуженный мастер спорта по легкой атлетике, бронзовый призер XXVIII Олимпийских игр в Афинах Дмитрий Карпов, заслуженный мастер спорта по боксу, двукратный чемпион мира, чемпион XVI летних Азиатских игр Серик Сапиев, заслуженный мастер спорта по дзюдо, чемпион мира, бронзовый призер XVI летних Азиатских игр Максим Раков и многие другие. Они и сегодня продолжают успешно выступать на международных соревнованиях. Поддерживает чемпионов и молодая смена, также воспитанная в стенах карагандинского университета: на XVI летних Азиатских играх в г. Гуанчжоу (Китай) ярко показали себя студенты КарГУ Федор Шкилев (плавание, бронзовая медаль), Максим Раков (дзюдо, бронзовая медаль), Ольга Блудова (легкая атлетика, бронзовая медаль).

В Пятой областной спартакиаде среди студенческой молодежи приняли участие 12 команд, из них две команды участвовали только по нескольким видам спорта (Жезказганский университет им. О. Байконурова и ЦКИТМ г. Балхаша). Для сравнения: в 2010 г. в спартакиаде принимали участие команды из восьми вузов (три команды выступали по нескольким видам). Выросло не только количество команд — сами спортсмены стали выступать на более высоком уровне. Многие команды, принимавшие участие в соревнованиях прошлых лет, значительно улучшили свои результаты и поднялись на более высокие места. Например, сборная команда КарГУ им. Е. А. Букетова, которая в прошлом году была на втором месте в общекомандном зачете, в 2011 году стала общепризнанным чемпионом, заняв первые позиции в 8 видах соревнований (лыжный спорт, конькобежный спорт, шашки, қазақ күресі, зимнее Президентское многоборье, мини-футбол, легкая атлетика, баскетбол (женская команда). На 10 баллов от лидера отстала команда Карагандинского технического университета, в результате эта команда заняла вторую ступень пьедестала, а на третью ступеньку поднялась команда Карагандинского экономического университета. Награждение победителей состоялось в легкоатлетическом манеже. Команды-победители были награждены призами, кубками и дипломами. КарГУ им. Е. А. Букетова передал флаг спартакиады Карагандинскому государственному техническому университету — этот вуз примет соревнования в 2012 году.

ТАТЬЯНА ГОЛУБЦОВА

Парень что надо!

цев Д. А., председатель профкома КарГУ, Айжан Нуржанова, лидер Альянса студентов КарГУ, Дмитрий Гречанов, капитан команды W. kz, Сара Муканова, лауреат конкурса «Жас канат», а также представители ТОО «GSM Казахстан» и студии красоты Selective Professional.

В конкурсе приняли участие представители сильной половины человечества со следующих факультетов: химический, филологический, экономический, юридический, иностранных языков, физический и колледжа КарГУ. В первом турнире парням предстояло рассказать о себе, о своих увлечениях и достижениях. Участники представили интересные видеоролики, каждый из которых подчеркивал индивидуальность претендентов на звание мистер КарГУ. Во втором туре ведущие задавали парням каверзные вопросы, и конкурсанты справились с ними на все сто процентов, показав свою сообразительность и смекалку.

Пока конкурсанты готовились к выступлениям, зал «разогрели» красивая девушка Яна Кура с красивой и трогательной песней Жамелии Stop и артистичный кавээнщик Максат Жансеитов с популярной песней «Ночь-подруга» группы «А-Студио».

И вот на сцене опять появляются конкурсанты. Одним из самых ярких и интересных выступлений третьего тура был модный современный танец, исполненный Ануаром Бейсенбеком и его группой поддержки (физический факультет). Участник, представляющий химический факультет, Айдар Бекет, покорила жюри шикарным блюдом из фруктов под названием «Салат химика». На светском рауте (заключитель-

ный тур) ребята блистали утонченностью манер и искусством «подачи» смокинга и делового костюма. Жюри удалось подводить итоги. А на сцене вновь засияли наши звезды: Камилла Мухамеджанова с откровенной душевной песней Beautiful и Сана Муканова с зажигательной песней Single Lady, которую поддержали и сами конкурсанты.

И вот итоги подведены. Специальные призы и номинации от спонсоров были вручены следующим участникам: от такси «Элит» приз вручили студенту факультета иностранных языков Алибеку Шарипову; от спортивного комплекса Bushido — студенту юридического факультета Дидару Смагулову; представители студии красоты Selective Professional и ТОО «GSM Казахстан» вручили свои подарки Алибеку Ахимбекову, Ануару Бейсенбеку и Дидару Смагулову.

В список победителей вошли: со званием мистер стиль — студент филологического факультета Жанбота Елеубаев; со званием мистер талант — студент химического факультета Айдар Бекет, со званием мистер спорт — студент юридического факультета Дидар Смагулов; со званием мистер деловой стиль — студент колледжа КарГУ Баглан Мусаев. Вице-мистером КарГУ стал студент физического факультета Ануар Бейсенбек, а главную победу в номинации «Мистер КарГУ — 2011» одержал студент экономического факультета Алибек Ахимбеков. Все искренне поздравляли и победителей и участников, ведь в этот день главная награда — хорошее настроение — досталась всем!

Алина АКБАЕВА, студентка группы РЖ-22

Событие

Готовы к обороне!

Ежегодно 1 марта отмечается Всемирный день гражданской защиты. В канун Всемирного дня гражданской защиты согласно плану основных мероприятий на 2011 год, утвержденному акимом города Караганды, в КарГУ имени Е. А. Букетова 28 февраля прошли очередные общеуниверситетские командно-штабные учения по гражданской обороне и чрезвычайным ситуациям на тему «Действия руководящего и личного состава формирований ГО в ходе ликвидации последствий стихийных бедствий».

Мероприятие среди командно-начальствующего состава организовал штаб ГО и ЧС университета — начальник штаба Омара Ш. Б., ответственным за учения были назначены деканы математического и физического факультетов учебного корпуса № 2 Абдрахманов Н. Г. и Саулебеков А. А.

В учениях приняли участие деканы факультетов, начальники структурных подразделений университета, преподаватели и студенты, а также весь коллектив математического и физического факультетов учебного корпуса № 2. К учениям довольно серьезно отнеслись деканы математического и физического факультетов, охрана общественного порядка университета — начальник службы безопасности Кабулов С. Д., звено связи — начальник Центра информационных технологий и телекоммуникаций Аубакиров Г. С., звено сандружины (командир звена — Сарсенбаева А. Ш.), преподаватель кафедры физиологии биолого-географического факультета.

Началось все с того, что корпусное радио стало оповещать о возникновении чрезвычайной ситуации. Здесь надо отдать должное хорошей связи, которую предоставил отдел Центра информационных технологий и телекоммуникаций. Звено сандружины оказало первую доврачебную помощь пострадавшим. С помощью службы охраны общественного порядка студентов, сотрудников и преподавателей учебного корпуса № 2 эвакуировали за 5-7 минут. Как таковой паники и суесть среди студентов не возникло, так что их собранности можно позавидовать. Все понимали, что это учения по гражданской обороне.

Целями данной тренировки стали:

- для руководящего состава — совершенствовать практические навыки по руководству деятельностью подчиненных при выполнении ими мероприятий гражданской обороны по ликвидации последствий стихийных бедствий, производственных аварий;
 - для формирований — отработка действий личного состава в выполнении мероприятий по ликвидации последствий стихийных бедствий, производственных аварий.
- В ходе учений были решены и учебные вопросы, такие как оповещение и сбор руководящего состава, доведение обстановки и постановка задач руководящему составу на выполнение подготовительных мероприятий, проведение эвакуационных мероприятий и тренировки по быстрому выходу из здания, уточнение плана ликвидации ЧС.

В конце тренировки был сбор всех участников и разбор проведения командно-штабных учений, заслушали доклады командиров формирований, участников учений. В целом эвакуация удалась, а математический и физический факультеты все сдали успешно. Учебные цели и задачи, поставленные на учениях, были выполнены. Университет готов к выполнению задач гражданской обороны и чрезвычайным ситуациям.

Республика Казахстан является полноправным членом МОГО с момента подписания 31 октября 1997 года Закона РК «О присоединении Республики Казахстан к Уставу Международной организации гражданской обороны» и активно принимает участие в осуществлении основных направлений деятельности этой авторитетной организации.

Ш. Б. ОМАРОВА,
начальник штаба ГО и ЧС университета

Студенттер Альянсының алар асуы алда

Бүгінде облысымызда жастармен жұмыс жасайтын 70-ке жуық жастар қоғамдық бірлестігі тіркелген. Жаңбырдан кейінгі саңырауқұлақтай көбейіп кеткен аталмыш ұйымдардың көпшілігінің аты бар да, заты жоқ. Олардың тек 20-ға жуығы ғана облыс көлемінде мемлекеттік жастар саясатын жүзеге асыруда. Осы орайда, студент жастардың құқықтары мен міндеттерін қорғау, салауатты өмір салтын насихаттау, өскекең ұрпақты жастар саясатына белсене араластыру, кейінгі толқынның бос уақытын тиімді ұйымдастыруды дйттеген Қарағанды студенттері Альянсының жұмысын атап кеткен жөн.

2005 жылы құрылған аталмыш бірлестігі — бүгінде жастар саясатын жүзеге асырып, қоғамның саяси өміріне белсене араласып отырған іргелі ұйымдардың бірі. Қарағанды қаласының барлық жоғары оқу орны, колледж студенттерінің басын біріктіретін Альянсқа 300-ге тарта адам мүше. Сәті түсіп, өңіріміздегі студенттердің жұдырықтай жұмыла жұмыс істеуіне ұйытқы болып жүрген Қарағанды студенттері Альянсының көшбасшысы Айбат Машеновпен әңгіменің тиегін ағытқан едік. Студенттер Альянсының көшбасшысы болға-

нына жарты жылдай ғана уақыт өтсе де Айбаттың басшылығымен атқарылған іс аз емес.

— Айбат, ең алдымен, өзіңмен құралпылас жастар туралы не айтасың?

— Еліміздегі ең үлкен әлеуметтік мәселелердің бірі жастар мәселесі екендігі белгілі. Әдетте, «жастар — еліміздің болашағы» деген сөз жиі айтылады. Шыныменен де, жастар — жарқын болашақтың негізгі кепілі. Сол себепті бүгінгі жастардың денсаулығы мен білімі мемлекеттің әлеуметтік қауіпсіздігінің басты негізі екендігін ұмытуға болмайды. Халық санасының, сапасының өсуі де осы жеткіншек ұрпақтың қоғам өміріне белсене араласуына байланысты. Жастардың әлеуметтік мәселесін мемлекет тарапынан реттеу — еліміздің зайырлы қоғам орнату бағдарының басты көрсеткіші. Жастар — ұлттың болашағы. Ұлтты рухы мен білімі жоғары жастар ғана ұстап тұра алады. Олай болса, біз осы жауапкершілікті сезіне білуіміз қажет.

— Кейінгі толқынның мәселелері қалай шешіледі?

— Жаңарып жатқан қоғамымыздағы жастардың өзекті мәселелерін шешуде тың жұмыстар атқарылуда. Елімізде жастар саясаты дұрыс жолға қойылып, жастарға көп көңіл бөлінуде. Жастар мәселесімен айналысатын көптеген қоғамдық бірлестіктер мен ұйымдар жетерлік, тіпті Білім және ғылым министрлігінде Жастар саясаты департаменті бар. Жастармен жұмыс істейтін әрбір мекеме немесе ұйымдар өздерінің алдарына қойған мақсаттарына жету үшін сан түрлі іс-шаралар атқарауда.

— Айбат, енді студенттер Альянсының қызметі туралы айтып өтсең...

— 2005 жылдың қаңтар айында ҚР Білім және ғылым министрінің ел жастарымен

өткен басқосында бір топ жастар студенттер ұйымын құру керектігі туралы бастама көтерген болатын. Сөйтіп, сол жылдың 15 наурызында Астана қаласындағы халықаралық баспасөз орталығында астаналық студенттер «Қазақстан студенттерінің Альянсы» құрылғандығы туралы ресми мәлімдеме жасады. Ал, 17 наурыз күні Қарағанды қаласында да студенттер Альянсы құрылды. Біздің ұйым өз жұмысын бес бағыт бойынша жүргізеді: студенттердің құқықтары мен мүдделерін қорғау, студент жастар арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті, патриоттық сезімді, салауатты өмір салтын қалыптастыру, зияткерлік әлеуетін дамыту.

— Студенттер Альянсының қандай жобалары мен іс-шаралары жүзеге асырылуда?

— Альянс бірнеше ірі жобаларды қолға алды. Нәтиже көңіл қуантарлықтай. Атап айтар болсам, «Қамқор» волонтерлық қозғалысы, «Студенттік омбудсмен», «Таза сессия» «Қалай тұрып жатырсың, студент?» сынды жобасы өте сәтті атқарылуда. Альянс жастарды спорттық-сауықтыру шараларына жұмылдыруды, акциялар, флеш-мобтар, дөңгелек үстелдер өткізуді игі дәстүрге айналдырған.

— Өз сөзіңде «Студенттік омбудсмен» жобасы туралы айтып өттің. Аталмыш шараны тілге тиек ете отырсаң...

— Омбудсмен — студенттердің құқықтары мен мүдделерін қорғайтын студент. Бүгінгі таңда аталмыш жоба барлық өңірде жүзеге асырылуда. Омбудсменнің негізгі қызметі — студенттердің арасында өз шешімін таппаған проблемаларды шешу. Осы мақсатта оқу орнының басшылығымен кеңесіп, туындаған мәселені шешуде түрлі жұмыс атқарады. Бір сөзбен айтқанда, ом-

будсмен — әкімшілік пен студент арасындағы алтын көпір.

— Оны тағайындау қалай жүзеге асырылады?

— Студенттік омбудсмен жоғары оқу орнының кез-келген студенті бола алады. Көпшілік сайлауда басым дауысқа ие студент омбудсмен болып тағайындалады.

— Альянстың атқаратын шарасы көп. Соңғы өткізілген шара туралы айта отырсаң.

— Біз атқарған соңғы шараның бірі — Азида ойындарын насихаттауға арналған bus-mob. Оның негізі мақсаты — бұқара халықтың Азида туралы ақпараттандырылу деңгейін арттыру, қысқы Азия ойындарын насихаттау, салауатты өмір салтын ұстауға шақыру, жұртшылықты ойындарға қатысатын Қазақстан құрамасын қолдауға шақыру. Сондай-ақ, Қарағанды қаласының 77 жылдық мерейтойына орай ауқымды акция, флеш-моб ұйымдастырдық.

— Алдағы күнге қандай жоспарларың бар?

— Жоспарымыз көп. Биыл ұйымдастыратын шараларымыздың басым көпшілігі Тәуелсіздігіміздің 20 жылдығына арналмақ. Алдағы күндері Ұлы Жеңістің 66 жылдығына орай мерекелік шараларды өткізу көзделуде. Бір сөзбен айтсам, студенттер Альянсының алар асуы алда.

— Сұхбатыңа рақмет!

Р. С.: Өз елінің еңсесін еселеуге, халқына қызмет етуге даяр, белсенді жалынды жастардың басын біріктіретін шарапатты шаңырақтың жұмысы жанданып, еңбектері жемісті болсын деген тілек білдіреміз.

Ербол САРМУРЗИН,
ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ
3 КУРС СТУДЕНТІ

Сыйбайлас жемқорлықпен күрес немесе жаңа ашылған сайт не дейді?

Сыйбайлас жемқорлық бүгінде емі табылмай отырған қоғамға қауіпті індет болып отырғандығы баршамызға аян. Еліміз етек жеңін жиып, еңсесін түзеген соң ТМД мемлекеттерінің ішінен ең біріншілердің бірі болып 1998 жылы «Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» заңды қабылдады. Елбасымыз әрбір алқалы жиындарда сыйбайлас жемқорлықпен күрес мемлекеттік саясаттың басым бағыттарының бірі екендігін қадап айтып келеді. Transparency International халықаралық үкіметтік емес ұйымның соңғы мәліметтеріне сенсек, жетістіктеріміз де жаман емес...

Жуырда бұқаралық ақпарат құралдары жоғары оқу орындарындағы парақор ұстаздардың аты-жөнін жариялайтын «www.vzuyatchnik.info» сайтының ашылғандығын жарыса жариялап жатты. Бұл жаңалық

қоғам арасында үлкен қызығушылық туғырып, талқыға түсті. «Елдің құлағын елең еткізген бұл не қылған сайт?» деп аталмыш сайтты біз де ашып көрдік. Көзіме ілінгені еліміздегі бірқатар жоғары оқу орындарының тізімі. Ішінен өзіміздің киелі қара шаңырағымызды көргенде «екі көзім төрт болып», аңырап қалдым. Ол ол ма, онда тіпті пара алды деп бірқатар оқытушылардың аты-жөндерін жариялап қойған екен. Міне, масқара... «Кейбіреулердің» сөздерінің кесірінен университетіміздің оқытушыларымыздың атына кір келгені ме сонда? «Кейбіреулер» деп меңзеп отырғаным аталмыш хаттарды жазушылар өздерінің аттарын да, заттарын да қалдырмайды екен. Жала жабу деп осыны айтыңыз!

Осы тұста еріксіз бабамыз хан Абылайдың түсін еске аласың. Ұлы хан түсінде арыстанды қуады, ол жолбарысқа айналады. Ол

жолбарысты қуса, жолбарыс қасқырға, қасқыр түлкіге, түлкі құрт-құмырсқа, бақа-шаянға айналып кетеді. Мұны Бұқар жырау ұрпақтарына байланыстыра жорып, әулетінің ұрпақтарының өзінен бастап арыстан, жолбарыс, қасқыр болатынын, одан кейін түлкі болып, төртінші ұрпағының ұсақталып, құрт-құмырсқа, бақа-шаянға айналатынын айтады... Міне, құрметті оқырман, айыпқа бұйырмаңыз, бірақ ұсақталған соңғы ұрпақ біз емеспіз бе деп қалдым. «Неге?» дейсіз ғой, орынды сауал. Себебі, ақты ақ қараны қара дей алмасақ, шындықты бетке айта алмасақ, елдің сыртынан жалаң сөзге жол берсек, ұсақталғанымыз емей немене?

Көпке топырақ шашқым келмейді, десе те жоғарыда аталған сайттағы хаттарды оқыған соң осындай ойға келдім. Мұндай ұсақ азаматтардың кесірінен ұстаздарымыздың жылдар бойы адал еңбегімен жинаған

беделі мен қадір-қасиетіне тіл тиіп кетеді ме деп қорқамын. Бұл сайт еріккеннің ермегіне айналмаса игі еді.

Р. С.: Құрметті оқырман, мақаланы жазудағы мақсатым біреуді мақтау, не болмаса біреуді жақтау деп ұға көрмеңіз. Ешкімнің сөзін сөйлеп, сойылын соғып отырғаным жоқ. Тек қана жалаң сөзден аулақ болуға шақырамын. Осындай ауыр айыпты тағар болсақ, тығылудың ешбір қажеті жоқ деп білемін. Әркімнің екі елі аузынан шыққан сөзі үшін жауап бергені жөн.

Мақаламның соңын Абай атамның бірінінші қара сөзінде айтқан мына бір сөздерімен тәмамдағым келеді: «Ойыма келген нәрселерді қағазға жаза берейін, ақ қағаз бен қара сияны ермек қылайын, кімде-кім ішінен керекті сөз тапса, жазып алсын, я оқысын, керегі жоқ десе, өз сөзім өзімдікі дедім де, ақыры осыған байладым, енді мұнан басқа ешбір жұмысым жоқ».

ҚАНАПАТ ЕШМАҒАМБЕТОВ, ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ СТУДЕНТІ

Қыздың көзі — жылтырда

«Адам көркі — шүберек, тойдың көркі — қалыңдық»...

Ақшаға малынса, сүйгенді, тиын-тебенге жарыса, тигенді қиетін заман. Жауқазындай жайқалған, сәні мен салтанаты жарасқан жас жұбайлардың сан алуан салоны қалыңдық қалауын күтіп тұрғандай. Ақ шағаладай қаз-қатар тізілген көйлек атаулы көрген сайын көз қызықтыратын «қызыл құрт» дерсің. Ананы да, мынаны да алса... «Өттең, бірақ көйлек кию керек, әйтпесе...» Бұл — кер маралдай керілген қыздардың көкейін тесіп, күрсіндіретін өкініш. Кейде, керісінше сол молшылықтың ішінен іліп алар бір көйлек таба алмай қиналады. Үстіне қонымдысын кездестірмеген соң дизайнерлер қауымын жерден алып, жерге салады-аи келіп. «Бұл неткен талғамсыздық?! Тым қарапайым, бірін-бірі сойып қаптағандай...» Он саусағынан өнер тамған, дүркіреген атағы елге мәшһүр мамандардың заманауи стилі, міне, осылай әп-сәтте жоққа шығарылады. Бірақ...

Бірақ, біз осы түсініктеріңізді теріске шығарамыз.

Той өтетін күн белгіленген соң бутиктерді шексіз аралап, салондарға сан мәрте бас сүгу, жалпы сабылған жүріс басталады. «Іздеген жетер мұратқа» деген үміт алға жетелейді. Өйткенмен, екінші бірінің жолы бола бере ме? Кигені жараспаған сайын қалыңдықтың қабағынан қар жауып түнере бастайды. Көңіл қошын дөп басатын көйлекті жер жұтқан сықылды. Тілі жоқ есіл айна жүйкесі тозған нәзік жанды арудың қаһарына ұшырайды. «Құрып қалғыр, қайда кеткен? Құрып қалсын!» деген сөздер қанша тартынса да, еріксіз тіліне оралады. Дәрекі естілсе де олар осы сөзді айтуға мәжбүр. Өйткені, өзгеше, ерекше көрінуді жаны қалайтың, әдемілікке бір табан жақын жүретін сырғалыларымыз үшін ұнамсыз көйлек кию — өлімнен де күшті. Көйлек атаулы ұнамаған сайын олардың күйзелісі күшейіп, көлеңкелі күндері көбейе түсетіні де сондықтан.

Көп жағдайда қыздарымыз өзіне қандай үлгідегі көйлек жарасатынын білмегендіктен жоғарыдағыдай келеңсіз жағдайға душар болады. Осы келеңсіздіктің алдын алу үшін қалыңдықтар қауымына азды-кем ақыл-кеңесімізді айтып, ой бөліссек...

Басты қағида — бой бітіміңіздің жақсысын асырып, жаманын жасыру. Кеудесі толық емес әйелдерге және орта бойлы қалыңдықтарға арналған көйлек үлгісі — ол «ампир». Себебі, көйлектің жоғарғы бөлігі тығыз текстурадан, ал төменгі жағы — жеңіл үлгідеген матадан жасалған. Оған қоса, бойды биік етіп көрсетеді. Басқа үлгісінен таңдасанңыз, есіңізде болсын, декольте (аспабаусыз, иығы ашық жағасыз көйлек) таптырмас үлгі. Қосымша көлем қосқыңыз келсе, матадан жасалған, не болмаса тірі гүлдерден құрастырып, неше түрлі желбіршек, шілтерлері барын алсаңыз, болмаса қолдан жасап алсаңыз ұтылмайсыз.

Көйлектің ең басты ерекшелігі — әйелге тән нәзіктікті айқындауы керек. «Толықсыған тұла бойы шыбық па екен, тал ма екен...» дерліктей, дене бітімі сымбатты қыз-келін-

шектерге корсетті көйлек керемет жарасады. Корсет — кез-келген қалыңдықтың бой бітімін классикалық «құмсағатқа» ұқсатады. Бойы ұзын қыздарға мүлтіксіз жарасады.

«Ханшайым» кескіні «сүйкімді толықтықтағы» қалыңдықтарға жарасымды. Ол дене бітімінің әдемі тұстарын ерекшелей түседі. Аласа бойлы, пішімі сымбатты бойжеткендерге ұзын, тар көйлектер келеді. Ал «русалка» кескінінен аулақ болған абзал.

Мойыны қысқа бойжеткендерге де кеңесіміз бар. V қалпындағы ойық. Керісінше, мойыны ұзындарға Мария Стюарт стиліндегі биік жаға жарасады. Егер қолыңыз мінсіз болмаса, женсіз үлгіден бас тартыңыз.

Жылтыр мата сәнге айналғалы қашан... Мұндай маталарда драпировка мен гипюр әдемі көрінеді. Әсіресе, грек стиліндегі кескіндерге тамаша үйлеседі. Құбылып, жалтыраған негізі әйел адамзатына сай нәзіктіктің бірден бір белгісі. Жылтыр мата сымбаттылықты арттыра түседі. Талдырмаш мүсінді қыздарға келеді.

М. ТОМАШ

Проблема туберкулеза в вопросах и ответах

С 24 февраля по 24 марта в университете проводится месячник по борьбе с туберкулезом.

Первым мероприятием, проведенным в данном направлении, была акция по борьбе с туберкулезом, которая состоялась 24 февраля 2011 года. Акция была проведена совместно с областным центром формирования здорового образа жизни. В рамках акции прошел интеллектуальный турнир на тему «Здоровая молодежь — здоровая нация» по формату игры «Что? Где? Когда?» среди студентов вузов Караганды.

В программе акции после приветственных слов организаторов — Артакшиновой А. С., председателя Комитета по делам молодежи, и Аубакировой Т. Ж., врача-координатора областного центра формирования здорового образа жизни — выступили также врачи-фтизиатры областного противотуберкулезного диспансера Амангельдиева А. М. и Кузнецова В. И. с докладами об

истории возникновения туберкулеза, путях распространения заболевания, профилактике и методах лечения.

После информационной части акции состоялся интеллектуальный турнир между командами вузов и колледжей Караганды. В турнире приняли участие 12 команд, среди которых были вузы города (Карагандинский государственный технический университет, Карагандинский государственный медицинский университет, Карагандинский университет «Болашак»), факультеты КарГУ (юридический, физический, филологический, иностранных языков, химический, биолого-географический), а также колледж КарГУ им. Е. А. Букетова и медицинский колледж г. Караганды. Игру команд оценивали члены жюри: Аубакирова Т. Ж., Зиганшин В. Р., председатель благотворительного фонда «Семья и здоровье», Бельгужанова А. З., координатор НПО «Умит», Каретина А., координатор интеллектуального клуба «Что? Где? Когда?» Карагандинского государственного университета им. Е. А. Букетова. Турнир проводился в два этапа, в каждом туре — по 10 вопросов. В то время как члены жюри обсуждали итоги турнира, был продемонстрирован фильм о туберкулезе.

Победителями стали:

- I место — команда колледжа КарГУ им. Е. А. Букетова Forever young в следующем составе: Савчук А., Ибраев А., Ялынский Н., Шапшекеева А., Маркова А., Новикова А.

- I место — команда физического факультета КарГУ им. Е. А. Букетова в следующем составе: Омарова Жанерке, Мейрамова Динара, Жакиев Нуржан, Ибраева Динара, Болатбекова Баглан, Толынбеков Айдос.
- II место — команда Карагандинского государственного технического университета в следующем составе: Жанкин Айдар, Алицкий Иван, Апотин Виталий, Артемов Кирилл, Абашкин Антон, Евдошенко Алексей.
- II место — команда медицинского колледжа г. Караганды в следующем составе: Желязо Анна, Фармизонова Даша, Лустова Алеся, Чугунков Стас, Корнитовская Анна.
- III место — команда Карагандинского университета «Болашак» в составе: Арифалин Ринат, Туребаев Нурлан, Усейдинова Багдат, Васильев Станислав, Рахматуллаев Артем.
- III место — команда химического факультета в следующем составе: Аманбаев Кемал, Айдархожина Алтын, Бекет Айдар, Гордач Дмитрий, Попова Валентина, Егинбай Айгерим.

Поздравляем победителей турнира, благодарим всех участников, а также отдельную благодарность выражаем организаторам и спонсорам акции — областному центру формирования здорового образа жизни, благотворительному фонду «Семья и здоровье», НПО «Умит».

Материал подготовлен Комитетом по делам молодежи

За законность и открытость!

Уважаемые студенты! Мы обращаем к вам от лица студенческого актива КарГУ им. Е. А. Букетова. Мы хотим выразить нашу позицию по поводу заявлений, выставленных на сайте vzuat-technik.info.

Бесспорно, что одним из лидеров высшей школы, соответствующим всем критериям классического университета, был и остается наш родной университет — КарГУ имени Е. А. Букетова. Мы горды тем, что начали свою студенческую жизнь в стенах именно этого университета, потому что каждый из нас мечтает получить высшее образование в престижном вузе и стать квалифицированным специалистом. За годы учебы мы усвоили очень полезный жизненный урок: чтобы стать профессионалом своего дела, недостаточно одних теоретических знаний, необходимо обладать качествами, которые отличают не только

специалиста, но и достойного члена современного общества. Общества, где жизнь и права гражданина являются высшей ценностью. Общества, где каждый человек вносит свой вклад в развитие государства. Общества, где честь и достоинство человека превыше всего. Когда мы прочли выставленные на сайте анонимные заявления в адрес преподавателей нашего университета, нам стало обидно за наших педагогов и очень стыдно за авторов бесосновательных анонимных заявлений.

В университете созданы все условия для защиты прав и интересов студентов. Работают Общественный совет, студенческие организации, обратившись в которые, мы можем получить грамотную консультацию и решить свои проблемы; каждому студенту известен номер телефона доверия. При возникновении любых вопросов есть возможность напрямую обратиться к дека-

нам факультетов, проректорам, ректору и даже министру образования. Мы точно знаем, что наши вопросы не останутся без ответов. При нарушении личных прав всегда можно обратиться и в правоохранительные органы. Так почему же, обладая всеми вышеназванными инструментами защиты своих прав, желая искоренить коррупцию, авторы анонимных обвинений прибегают к таким недостойным способам?!

Мы не раз становились инициаторами и организаторами мероприятий, направленных на искоренение коррупции и формирование антикоррупционного сознания молодежи, и нас всегда поддерживают наши преподаватели. Мы рады видеть в своих рядах любого студента, который желает бороться с этим социальным злом законными методами.

Е. БЕРКЕНОВ, председатель Студенческого парламента
А. ШАЙКЕНОВА, студенческий омбудсмен КарГУ
Б. АЛИМЖАНОВ, исп. директор Школы госслужбы

Есть ли альтернатива абортам?

Одиннадцатого марта в рамках месячника по сохранению женского здоровья в общежитии № 1 КарГУ прошла беседа со студентами на тему «Как предотвратить нежелательную беременность?» Мероприятие было организовано представителем Карагандинского областного центра ЗОЖ Бугаевой Татьяной.

Специалист Центра ЗОЖ в начале своего выступления рассказала девушкам о том, какие методы предохранения от нежелательной беременности существуют. Это и барьерные средства (презервативы, колпачки), и химические противозачаточные средства (шарики, таблетки, свечи, кремы, пасты, желе, суппозитории, аэрозоли и другие), которые содержат вещества, делающие сперматозоиды неспособными к оплодотворению или препятствующие их проникновению в маточное отверстие, и т. д.

И все же зачастую молодые девушки сталкиваются с проблемой ранней нежелательной беременности. И тогда видят для себя единственный выход — аборт, который позволит им жить по-прежнему. Следующая часть встречи доктора Бугаевой Т. со студентками была посвящена проблемам абортов. Абортом медики называют преждевременное искусственное прерывание беременности, сопровождающееся гибелью

плода (нерожденного ребенка), не способного к самостоятельному существованию.

В современном мире допустимость абортов и ее пределы является одной из наиболее дискуссионных проблем, включающих религиозные, этические, медицинские, социальные и правовые аспекты. В некоторых странах эта проблема приобрела такую остроту, что вызвала раскол и ожесточенное противостояние в обществе. Основным разделяющим общество является вопрос о том, прерывается ли при аборте уже существующая человеческая жизнь. Те, кто считает, что в утробе находится лишь плод, не являющийся человеком, относятся к аборту как к медицинской процедуре и используют исключительно медицинскую терминологию: «плодное яйцо», «плод», «зародыш», «эмбрион». Большое количество верующих людей относится к аборту как к убийству человека, хотя и на ранней стадии его развития.

После небольшого вступления будущим мамам был показан документальный фильм о том, что происходит с ребенком во время аборта и как крошечный эмбрион расщепляется холодными, страшными железными инструментами. Также в фильме, основанном на реальных событиях, выступали известные врачи-гинекологи из самых знаменитых клиник мира. Они рассказывали о последствиях аборта для женщины.

Как оказалось, в 70-е годы изменилось отношение к зародышу с появлением новейших технологий, и врачи начали изучать плод внутри утробы матери.

Целью показанного фильма было посмотреть на аборт глазами ребенка, чье сердце останавливает аборт. Так как с самого зачатия в утробе женщины образуется не «пусток клеток», а новая человеческая жизнь. Жизнь, которой никогда на свете раньше не было и никогда не будет.

Врачи как альтернативу аборту предлагают все-таки рожать, потому что роды являются естественным природным процессом, позволяющим любой здоровой женщине сохранить и свое здоровье, и репродуктивную способность. Если же по каким-либо причинам молодая женщина не может воспитывать малыша, то можно подумать о возможности отдать его на усыновление или удочерение. Это достойная альтернатива аборту, основанная на любви к маленькому человеческому созданию.

Дамира СУЛЕЙМЕНОВА, студентка группы РЖ-22

Студенческие новости

Против болезни — с карандашом и кистью

В рамках Всемирного дня борьбы с туберкулезом 21 февраля 2011 года в университете состоялся творческий конкурс на лучший плакат по пропаганде здорового образа жизни.

Творческий конкурс проходил в следующих номинациях: «Плакат», «Черно-белая графика». В творческом конкурсе приняли участие студенты университета и учащиеся колледжа КарГУ.

По итогам работы жюри победителями творческого конкурса на лучший плакат по пропаганде здорового образа жизни стали следующие студенты университета:

- в номинации «Плакат» I место заняла студентка физического факультета Абденова Айым; II место — студентка колледжа КарГУ им. Е. А. Букетова Сембекова Сымбат; III место — студентка колледжа КарГУ им. Е. А. Букетова Бейсен Анар;

- в номинации «Черно-белая графика» I место было присуждено студенту колледжа КарГУ Жангозину Манарбеку; II место — студенткам биолого-географического факультета Сакитаевой Куралай, Крамкуловой Айзат; III место — студенту колледжа КарГУ им. Е. А. Букетова Сабыру Арману.

Всем участникам ректорат вручил дипломы, грамоты и ценные призы от профсоюзного комитета КарГУ.

Информация предоставлена
Комитетом по делам молодежи

Что апрель нам готовит?

В апреле студентов КарГУ ждет много интересных мероприятий, в которых они могут принять самое активное участие.

В апреле пройдет литературно-музыкальный вечер «Біздер көпұлтты халықпыз!», посвященный празднику единства народа Казахстана, он состоится в МЦ «Шанырақ».

В апреле же наши студенты смогут принять участие в городских Дельфийских играх в почти 40 самых разных творческих номинациях, от музыкального творчества до искусства фотографии.

В апреле пройдет интеллектуальный турнир «Инжу-маржан» среди студентов, учащихся колледжа и слушателей подготовительного отделения, проживающих в общежитиях университета, посвященный празднику единства народа Казахстана. Местом проведения турнира станет МЦ «Шанырақ».

В университете также пройдут Абаевские чтения, где студенты будут состязаться в знании государственного языка. Мероприятие пройдет 13 апреля во Дворце студентов. В нем примут участие студенты университета и учащиеся колледжа КарГУ.

Любимый студентами фестиваль творческой молодежи «Студенческая весна» также пройдет по традиции в апреле. В рамках фестиваля состоится конкурс «Студент года» с номинациями «Студент года», «Интеллектуал года», «Талант года», «Оратор года», «Активист года», «Спортсмен года». Кроме того, академические группы, показывающие лучшие результаты в учебе и общественной жизни, смогут побороться за звание лучшей студенческой группы КарГУ и получить множество призов и подарков.

Закончится апрель фестивалем народного творчества, посвященным празднику единства народа Казахстана, «Бірлікті нығайта отырып — қушке ие боламыз» — «Укрепляя единство, обретаем силу», где студенты КарГУ представят традиции различных народов, проживающих на территории нашей страны.

Если вы хотите принять участие в мероприятиях и конкурсах, обращайтесь в Комитет по делам молодежи по адресу: ул. Университетская, 28, главный корпус КарГУ, каб. 104, тел. 77-03-90 (доб. 11-10).

Төгілші жүрек – жыр үні

Сұлулық

Жер бетінде сенен асқан жан
бар деген кім еді?
Қалай соғад албастының
соқпай қалғыр жүрегі.
Жер бетінде сенен
асқан сұлулық жоқ, сұлулық,
Жаратқаным жаратса егер
бір адамды сұлу ғып,
Сол сенсің ғой
бар әлемді табындырған өзіне,
Сенбейсің бе,
сенбей тұрсаң қара менің көзіме.
Өлем деген жүрегім ғой, жүрегімнің ішінде,
Нендей-нендей керемет бар,
түсін, мейлі түсінбе.
Сол жүректің күні-түні дамылдамай соғары,
Саған деген махаббат қой,
барлығынан жоғары.
Саған деген сағыныш қой,
әлде бәлкім күйік пе?
Не болса да соны қоям барлығынан биікке.
Жеті қабат жер астымен,
жеті қабат көкпенен,
Талай рет араздасып,
сендей сұлу жоқ деп ем.
Аппақ жүзі айдан анық,
күннен көркем, қылықтым,
Өз-өзіммен араздастым, өз-өзімді ұмыттым.
Бір құдірет болса егер
ұстап тұрған жер бетін,
Ол қыздардың сұлулығы, ажарлары, келбеті.
Беу, қылықты, қарагөзім,
кеудемдегі бұтағым,
Сендік ажар солмас үшін
тұмса жырын жұтамын.
Мен аспан боп кетер ме едім,
ал сен жерге айналып,
Сенің қара көздеріңе менің көзім байланып.
Жатар едің қолың жетпей,
өртеңе алмай күйіктен,
Жатар едім саған қарап
тамсанып бір биіктен.
Мейлі, мейлі сөйтсек қайтед,
аспан — жер боп жаталық,
Аппақ қанат құстарымнан
аппақ парақ хат алып.
Өтпек мынау табиғаттың
заңдылығын жеңбедім,
Қосыла алмай мендегі үн мен
қосыла алмай сендегі үн.
Жер бетінде сенен
асқан жан бар деген кім еді?
Қалай соғад албастының
соқпай қалғыр жүрегі...

Рухан ҚАБИДОЛДИН

Бұл сен бе? Күтпеп едім...
Өтінем, енді маған жүктеме мұң.
Неге келдің? Мен үшкім енді сенің
Жоқ еді түк керегің...

Құр бекер тер төкпегің,
Енді мені сендірмес ертектерің
Сай-сүйегің езіліп «сүйем» дейсің,
Сөкпеші... селт етпедім.

Біздің күн батты дерсің,
Мейлі мені сезімсіз қатты дерсің.
Кешірші... бұдан кейін сен мен үшін
Жай ғана жат біреусің...

Тағдырға көнгенім шын,
Сұрарым, осылай ет тек мен үшін.
Ұмыт бәрін... енді сен мына маған
Әншейін әлдекімсің...

Өткенді парақтаймын,
Ант етем, енді ол күнді оралтпаймын.
Жолың ашық... кете бер, мейлі маған,
Ештеңе жоғалтпаймын.

Бәрібір бәрі маған.
Босатшы... Басқа жанның бағы болам.
Кетіңіз... мен сізді енді танымаймын.
Бұрын да танымағам...

Ботагөз МҰХИДЕН

Көк жәшіктегі тәртіп сақшысы

Біз жастайымыздан тәртіп сақшылары, яғни полиция немесе милиция туралы көркем фильмдерді көріп өскен ұрпақпыз. Кино өнерінің адам санасына қаншалықты күшті әсер ететінін ескерер болсақ, тәртіп сақшысының оң бейнесін қалыптастыруда көгілдір экранның тигізер пайдасы ұшан-теңіз. Әлемде мұндай фильмдер шаш-етектен, олардың барлығын талқылап шығу мүмкін емес. Голливудтан бастау алған полициялар туралы фильмдер көрерменнің көзайымына айналғандықтан, осы жанға Қытай, Үндістан, КСРО, Еуропа және басқа да көптеген елдердің киногерлері белсене араласа бастады. Дегенмен, осы үрдіс өз елімізде қалай дамып жатыр, бүгінгі Қазақстанда кино арқылы тәртіп сақшысының оң имиджін қалыптастыруда қандай шаралар қолға алынууда? Міне, осы сұрақтарға жауап іздеп, қазіргі қазақстандық кино саласының бұл ауқымды да жауапты жұмысқа қаншалықты үлес қосып жатқанына ой жүгіртіп көруді жөн санадық.

Естеріңізде болса, «Комиссар Катани», «Лейтенант Коджак» сияқты телехикаяларды 80 жылдардағы көрермен әр сериясын жібермей көретін. Ал «Стариски мен Хатч», «Детектив Булит», «Бeverли-Хиллздік полицейлер» сияқты фильмдер талай жеткіншектің арманына қанат бітіріп, тәртіп сақшысы болсам деген қиялына қанат бітіріп, мақсатына тамызық болды. Ал Гонконг киногерлерінің басты рөлде Джеки Чанмен түсірген «Полиция хикаясы» фильмі полицейлер туралы пайымды мүддем асқақтатып жіберді. Осынау сериялы фильмдерден кейін Гонконг полиция мектебіне түсушілердің саны бұрынғыдан екі есеге артқан екен. Бұл үрдіс тек Гонконгта ғана емес, бүкіл Қытай елінде, тіпті дүние жүзінде байқалды десе де болады.

Француздар бұл тақырыпқа біршама саналуандықпен қалам тербейді. Кезінде Аллен Делон сомдайтын тау қозғалса да мыңқ етпес тыңшылардың орнын бүгінде әр қимылымен күлдіріп қана қоймай, сүйсіндіріп те кететін «фараондар» алмастырған. 80 жылдарда түсірілген «Жандармдар» телехикаясы, одан кейін көрермен көзайымына айналған «Такси» фильмі осылардың тырнақалдылары ғана. Әйтпесе, француздар полицейлерді «мазақтаудан» әзірше алдарына жан салмай келе жатқан елдердің қатарында екен.

Кеңес Одағында да кино арқылы тәртіп сақшыларын елдің сүйіктілеріне айналдыру саясаты жақсы жүргізілді деп айтуға болады. «Ізкесуші», «№ 306 іс», «Бриллиант қол» сияқты түрлі жанрлардағы фильмдер милиция қызметкерлері туралы мәңгі ескірмес туындылар. Ал қазіргі Ресейдің өз өнімдеріне келер болсақ, «Сынық шамдар көшесі», «Каменская» сияқты телехикаялар мен толып жатқан фильмдерді тізіп отыруды жөн деп таппадық. Ең бастысы, талғамға сай, тырнақалды туындылар патшакөңіл көрерменнің көкейінде сайрап жатса болғаны.

Енді өз елімізге оралайық. КСРО кезінде түсірілген қауіпсіздік қызметі туралы классикалық фильмге айналған «Атаманның ақыры», одан кейін «ТрансСібір экспресі» мен «Манчжур нұсқасы» сияқты туындылар тарихи құндылықтарымыз іспетті. Аты аңызға айналған трилогияда Асанәлі Әшімов сомдайтын тәртіп сақшысы Шадияров жас ұрпақты Отаны үшін отқа да, суға да түсетін патриот азамат

Бір тамшы жас...

Талай жүректі дүрліктірген «Бір тамшы жас» киносын мен де тамашаладым. Алдымен қазақты тәрбие жайында айтып кетсем...

Ұлт келешегі тәрбиеде. Саналы, сапалы тәрбиеде. Тәрбие ісі, сапасы заман талабына сай болуы тиіс. Бұл істі қоғамның бүкіл қуатын жұмсап қана еңсеруге болады. Бәрі де бесіктен, бесіктегі тәрбиеден басталады.

Ұлттық тәрбиенің жоғалып бара жатқанын ашына айтамын. Келтіріп отырған деректер де, мысалдар да жетерлік. Тілінен, дінінен айырылған ұрпақты көзге елестетуден қорыққанымызбен, қазір қалаларымызда олар мыңдап өріп жүр. Рухсыз ұрпақ өсіп келеді. Мысалы, мына мәселелер сізді селт еткізбеуі мүмкін емес:

1. Ауылдан келген жастарымыз неге жамандықтың шылауына тез беріледі?

етіп тәрбиелеп шығарды. Сәкен Сейфуллин тудыраған, Досхан Жолжақсының сомдаған, «Даладағы қуғынның» басты кейіпкері Хамит те ұлымдық пен қылмысқа қаны қас қаншама толқын ұрпақты тәрбиелеп шығарғанын дөп басып айту мүмкін емес. Тәуелсіздік алған соң да киногерлеріміз бұл тақырыпқа тер тоғудың маңызылығын ұмытқан жоқ. Нәтижесінде «Қара шегіртке» («Саранча») атты шытырман оқиғалы телехикаямыз дүниеге келді. Негізгі оқиға желісі әдеттегідей жақсы мен жаманның, заң мен заңсыздықтың, полиция мен қылмыскердің тартысына құрылған. Басты кейіпкерлер үлгілі тәртіп сақшысы Ескендір Шыңғысов (Бақтияр Қожа) пен қатыгез есірткі сатушы Бек (Бақытжан Әлпейісов). Телехикаяны түсірушілер қазақстандық көрерменді ресейлік және бразилиялық «көпірме сериалдардан» ажыратып алу үшін «Қара шегірткенің» әр сериясын шытырман оқиғамен шырлап, шамаларынша шатастырып бақты. Нәтижесі жаман емес. Шетелдік өнімдерден әбден зәрезап болған еліміздің «сериалсүйгіштері» «Тоғысқан тағдырлар» мен «Қара шегірткені» көріп, көзайым болғаны ақиқат.

«Қара шегірткенің» басты идеяларының бірі погон таққан адамдардың қоғам арасындағы беделін жоғарылтатын, оларға деген қоғамдық сенімді арттыру болып табылады. Дегенмен онда тек «періште» полицейлер ғана емес, майор Матажанов сияқты «парақор погондылар» да бар. Түсірушілер мұндай кейіпкер арқылы өз өнімінің тек сынаржақ сарқыншақ емес, шынайы өмірдің шарайнасы екенін дәлелдемек болды. Хикая соңында Матажановтың қолымен істегенін мойнымен көтеруге арқылы әркімге екінші мүмкіндік берілетінін, үміттің ең ақырғы болып өлетінін айтқандары еді. Өмірде де жаза басып, аңғалдық танытқан тәртіп сақшылары кездеседі, солар осыны көріп, сәл де болса көңілдеріне медеу тұтсын дегендері болар...

Елімізде Ішкі істер органдарының имиджін арттырудың 2009-2011 жылдары арналған бағдарламасы бар. Осы бағдарлама аясында бұқаралық ақпарат құралдары арқылы немесе құқық қорғау қызметкерлерінің өздерінің күш салуымен тәртіп сақшыларының қоғам алдындағы беделін арттыру жұмыстары жүргізіліп жатыр. Дегенмен, дәл осы қызметті сапалы түсірген бір ғана фильмнің өзі асқан үлкен қарқынмен алға сүйрей алатыны анық. Ал бізде әзірше полицейлер туралы түсірілген екі бірдей төл блокбастеріміз бар. Оның бірі «Екінші жақ» (Обратная сторона), екіншісі «Афалина секірісі» («Прыжок афалины»).

Қуат Исаев атты жас режиссер түсірген «Екінші жақ» шытырман оқиғалы детективі бастан-аяқ тәртіп сақшыларының оң имиджін қалыптастыруға арналған. Оқуды енді ғана тәмамдаған жас тәртіп сақшысы Нұртас Алматыдағы бір полиция бөлімшесіне жұмысқа тұра салысымен, қылмыс әлемінің күйітқыры қалтарыстарына еріксіз мидай араласып кете барады. Бала кезгі досы, байдың баласы оған қомақты жалақы мен лауазымды қызмет ұсынса да, өзі таңдаған кәсібіне адалдық танытып, ақшаның артынан жүгірмейді. Ақыры адалдық пен адамдық жолында жерасты казиносы бар криминалды авторитетпен қақтығысқа түсіп, жарқын өмірдің «екінші жағымен» бетпе-бет жүздеседі. Осы жолда адал досқа, ақ махаббатқа, адамдық ар-ожданға ие болады. Қылмыс пен қатыгездікке, жауыздық пен сатқындыққа қасқайып қарсы тұрады.

«Афалина секірісі» де жақсылық пен жамандықтың, ақ пен қараның қақтығысын сомдаған көркем фильм. Сценарийдің авторы ҚР Қорғаныс министрі Жақсыбек Әділбеков. Режиссері атақты «ТрансСібір экспресі», «МАИ инспекторы», «Минотаврмен кездесу» және басқа да туындылардың авторы Эльдор Уразбаев. Осының өзі аталмыш фильмінің іргетасын нығарлап, шығар шыңын биіктете түсері анық. Сценарий бойынша Қазақстандағы Президенттік сайлау қарсаңында Мәскеуде жүрген сауда қызметкері тапа-тал түсте оққа ілігеді. Істі жүргізу үшін ПМ қос қызметкері Тимур Мансұров (Фарах Аманқұлов) пен Майя Кәрімова (Дарья Мороз) Ресей Астанасына аттанады. Сол жақта олардың тобына ресейлік әріптес подполковник Матвеев (Константин Стрельников) те қосылады. Олар аталмыш істі қазбалай жүріп, оппозициялық күштердің ұйымдасқан саяси қылмысының шырғауына шырмалады. Құйтырқы саясатты қолдайтын қылмыстық топ Ақтау портында кездесу өткізетін Қазақстан және Ресей Президенттерін бір оқпен атып алмақ болады. Ондағы оғы арнайы соғыс қимылдарына үйретілген дельфиннің бір түрі афалина. Афалинаға байланған бомба қос Президент мінген кемеңнің астынан жарылуы тиіс еді. Алайда тәртіп сақшыларының кәсіби шеберлігі мен шапшаң қимылының арқасында бұл «ғасыр сұмдығы» іске аспай қалады. Фильмде Ерік Жолжақсынов сомдаған ПМ генералы да өте сәтті шыққан. Оның сом тұлғасы, қырғи қабағы, сыптай формасы, өзін ұстауы, бәрі-бәрі жас ұрпақ түгелі, шынайы генералдардың өзін тамсандырары сөзсіз. Міне, генерал болса, осындай болсын деп іштей құптап отырасың.

Тәй-тәй басқан Қазақстанның боевик пен экшн жанрындағы тырнақалды туындылары болғандықтан, бұлардың бір міні жоқ деп айта алмаймыз. Кейбір тұста режиссердің, кейде сценаристің, енді бірде актерлардың оқалығы байқалып жатады. Мәселен, «Екінші жақ» фильміндегі актерлардың кәсіби шеберлігі төмен деп айтуға болады. Ресейден шақырылған Дмитрий Дюжев те өз рөлін шеберлікпен сомдай алмаған (бәлкім немқұрайдылық!). «Афалина секірісі» фильмінде де суда жүзген афалинаны шомылып қуып жеткен адамға қарап не күлерінді, не күлмесінді білмейсің... Енді ғана аяғынан тік тұрып келе жатқан отандық киноөндірісімізді тұқыртып сынай бергеннен шығар мүйізіміз алтын болмасы анық. Ендеше, осындай өнімдерімізді бағрамыз басымызға көтеріп, қай жағынан да пайдасын көруге талпынуға тиіспіз. Ең бастысы, тәртіп сақшыларының оң имиджін қалыптастыруда сіңірген еңбегін бағалағанымыз абзал.

Бір әттеген-айы, еліміздегі полицейлер туралы кинолар әзірше осы екеуі ғана болып тұр. Басқа тақырыптарға да батыл қадамдар жасалып жатыр деп ауыз толтырып айта алмаймыз. Дегенмен көрші Ресейде ішкі істер органдарының оң имиджін қалыптастыруға киноөндірісінің тигізіп жатқан еңбегі орасан. Олар жылына осы тақырыпқа арналған бірнеше ондаған фильмдер мен телехикаяларды көрермендерімен қауыштырып үлгеруде. Бізде неге мұндай қарқын байқалмайды? Әлде үкіметтен арнаулы қаражат бөлініп, қамқорлық жасалуы қажет пе? Жоқ, бәлкім, сценаристеріміздің өресі тар болар? Немесе режиссерлеріміздің тісі батпайтын тақырып па? Сұрақ көп, жауап жоқ. Сондықтан алдағы нөмірлерімізде осы тақырыпқа тағы да оралып, көтерілген мәселелерді қаулап көретін боламыз.

Әбу-Асқар МЕКЕШҰЛЫ

ла бастайды. Ақыры намысын жерге таптайды. Қазіргі жігіттерімізге таңым бар? Қазіргі заманда ер балаларға бойжеткендер тек сырты жылтыраған әдемі құмыра секілді. Неге?

Сол бір бойжеткеннің жан дүниесіне ешкім үңілмеген еді. Бірақ барлық аруға бірдей топырақ шашуға болмайды!

Өмір бірде ыстық, бірде суық. Бірде шаттықтан басың айналып жатса, бірде қайғыдан жаныңды қоярға жер таппайсың. Қайсысы қай уақытта келері белгісіз. Сонысымен өмір қызық шығар?!

Сонымен әңгіменің соңында қазақ қыздарына айтарым, дүние-мүлік жинағанша, бұл өмірде жүрегіңізге иман жинаңыздар. «Бір тамшы жасқа» жол бермеңіздер. Судың да сұрауы бар демекші, әрбір аққан тамшының да сұрауы бар. Құс ұшуға жаралғаны сияқты, адам сүюге жаралған. Тәрбиемізді жақсы жаққа қарай түзетейік, ағайын!

Гүлжайна ИСЛАМБАЕВА,
ФИЗИКА ФАКУЛЬТЕТІНІҢ 1 КУРС СТУДЕНТІ

Творческие диалоги с профессионалом

На профессионально-художественном факультете состоялась творческая встреча с известным казахстанским художником Айбеком Бегалиным.

«Это не только событие, это особый подарок для нас», — так отзывалась о встрече с известным художником Айбеком Бегалиным студентка Дарья Чувашова. А Кристина Лихвальд подчеркнула, что «встреча с таким человеком — известным художником — для нас, студентов, великая честь»...

Представим художника нашему читателю. Айбек Бегалин окончил Алма-Атинское художественное училище, Московский государственный художественный институт им. В. И. Сурикова. Он заслуженный деятель культуры Республики Казахстан, член-корреспондент Академии художеств Республики Казахстан, член Союза художников Казахстана, почетный профессор Восточного Международного художественного института Китая. Его считают мастером неомодерна, философско-романтического символизма, фантастического реализма. Журналисты и критики называют мастера «человеком универсального дарования», ведь А. Бегалин работает в разных видах и жанрах: проявляет себя как живописец, создающий монументальные и камерные полотна, как станковый и книжный график. Он и художник, и летописец одновременно: автор графических серий «бегалиграфии», творений на тему «Апокалипсис», вселенской серии «Время», тюркской сюиты «Казахстан». Параллельно А. Бегалин пишет поэтические пейзажи, поразительные по красоте натюрморты, портреты известных современников, например «Портрет папы римского» (Иоанна Павла II). Персональ-

ная выставка 2010 года «Казахстан — Китай» состоялась «по велению судьбы». Айбек Бегалин в 2007 году был приглашен на преподавательскую работу в Восточный Международный художественный институт, где проводил с китайскими студентами занятия по рисунку, живописи и композиции.

А еще он всегда готов делиться своими профессиональными секретами с начинающими мастерами кисти. В нашем университете художник общался со студентами более двух часов, показал диски со своими картинами и пояснил смысл отдельных полотен: «Например, в картине «Категорический императив» — история моральных систем прошлого и будущего. В нижней части картины — борьба человеческих страстей. Клубок в «Атлантиде» — загадка. Многие вещи невозможно объяснить. Они возникают подсознательно, чтобы человек проснулся...»

Диалоги между студентами и мастером близки и начинающему, и большому художнику, и просто любителю искусства...

— Сколько лет Вы отдали художественному образованию?

Айбек Бегалин: В общей сложности почти 14 лет: в 13 лет пошел в детскую художественную школу, затем — в Алма-Атинское художественное училище, Московский государственный художественный институт им. В. И. Сурикова. В 26 лет окончил суриковский институт с отличием и вернулся в Караганду.

— Кто Ваши предки? Были ли в семье художники?

— На одной из своих картин я представил «родовое древо»: Абай, Тагтимбет... В семье не было художников, но главное, что мне не препятствовали в моем увлечении.

— В каких странах Вы хотели бы жить?

— Я бы хотел пожить везде. Как у Растроповича — дом в Париже, дом в Москве... Для художника любой уголок Земли является родиной.

— Как приходят идеи картин?

— Я чувствую «коллективное бессознательное», а затем уже осознаю проблемы времени и творчества.

— Как Вы работаете над картиной?

— Почти все мои картины написаны без эскизов. Только к картине «Бейбарс» я делал картон (наброски). Это не плохо и не хорошо. А вот в реалистической картине, конечно, не обойдешься без эскизов.

— Есть ли у Вас любимые художники, кумиры в истории искусства? Что на Вас повлияло?

— Это Дюрер, Микеланджело, Альддорфер, Врубель. Весь XIX век России, искусство Возрождения.

— Бывают ли у Вас моменты кризиса? Что Вы чувствуете после завершения картины?

— Я отдаю энергию картине, а она — мне. После написания я чувствую еще большее желание творить. Написанная картина питает мое эго. Но если в картине что-то не нравится, значит, она для меня не закончена. Часто меня преследует чувство, что нельзя в одной картине сказать всё.

— Выставлялись ли Вы за границей?

— Почти в каждой стране у меня были выставки, или на больших выставках были представлены мои картины...

— Как Вы считаете, техника — это талант?

— Сначала должен быть интерес. Талант — это психомоторика, критичность, энергипотенциал. Если ребенок любознательный, значит, он талантлив. А талантливые художники и создают технику...

— Что Вы любите читать?

— В 16 лет я прочитал всю всемирную историю литературы. Мне очень интересна фантастика, потому что она современна.

— Какие Вы можете дать советы нам, будущим дизайнерам, художникам, архитекторам, педагогам?

— Больше работать самостоятельно в области рисунка, живописи, композиции. Основа всего — карандаш. Нужно уметь затачивать карандаш... Не равняться на других, а быть выше. Умение рисовать — это важно, а главное то, что ты сам хочешь, что хочешь сказать и как сказать. Нужно совмещать умение рисовать и мыслить. Скатываться на готовое мнение в искусстве — это подражание, нужно попытаться познать самого себя. Не подражать великим мастерам, а изучать. Учиться нужно у природы. Художник остается творцом до той поры, пока ему есть что сказать. «Художника подстерегают два чудовища: художник, который не является мастером, и мастер, который не является художником», — это слова Анатоля Франса.

А вот какое впечатление произвел на студентов известный мастер. Вот одно из мнений, представленных в форме эссе: «Великий художник-педагог П. Чистяков оставил огромный вклад в мировой школе преподавания изобразительного искусства. В династии учеников П. Чистякова оказался Айбек Бегалин, художник со своей, не имеющей аналогов манерой. Эта встреча показала нам уровень интеллекта и интеллигентности художника».

Диалог записала Л. Р. ЗОЛОТАРЕВА,
ИСКУССТВОВЕД,
ПРОФЕССОР КАРГУ им. Е. А. БУКЕТОВА

Анонсы

На бирже труда предлагают работу студентам!

На протяжении нескольких лет в Карагандинском государственном университете им. Е. А. Букетова функционирует студенческая биржа труда. Биржа труда в университете — это форма студенческого самоуправления, созданная для оказания помощи в организации занятости студентам и выпускникам университета. Работа студенческой биржи труда осуществляется на основе изучения потребностей студентов и возможностей работодателей в предоставлении вакансий. Студенческая биржа труда КарГУ формирует банк данных вакансий и приглашает к сотрудничеству предприятия города. Каким образом пополняется база данных вакансий? Благодаря работе специалистов Комитета по делам молодежи, депутатов Студенческого парламента и членов Альянса студентов КарГУ база данных пополняется каждые две недели. Команда биржи труда подбирает наиболее подходящие для студентов вакансии из газетных объявлений. Обычно предлагается работа в сфере услуг, предполагающая частичную занятость. Таким образом, студенты могут устроиться на работу, требующую их присутствия только по выходным дням или после учебы. Каждый студент университета имеет доступ к базе данных вакансий, для этого студенту нужно обратиться в Комитет по делам молодежи (104-й кабинет главного корпуса), где он может получить копию базы данных. При себе желательно иметь цифровые носители. Двери Комитета по делам молодежи КарГУ всегда открыты для студентов, желающих работать в свободное время.

Информация предоставлена
Комитетом по делам молодежи

Обсуждать законопроект о молодежи будут на сайте

Четвертого марта 2011 года состоялось очередное заседание рабочей группы по разработке проекта Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам государственной молодежной политики». В работе заседания приняли участие депутат Мажилиса парламента Республики Казахстан Айсина Майра Араповна, руководитель рабочей группы вице-министр образования и науки Сарыбеков Махметгали Нургалиевич, представители ряда министерств, вузов, руководители молодежных общественных и международных организаций. На заседании рабочей группы была рассмотрена сравнительная таблица по законопроекту, презентован специальный сайт — www.zan.zhastar.kz по широкому обсуждению законопроекта среди молодежи и видеоролик об открытии сайта. Сравнительная таблица по законопроекту была выработана с учетом предложений, полученных от госорганов и молодежных организаций. Сейчас в республике проводятся советы по вопросам молодежной политики, общественные слушания по обсуждению законопроекта с участием молодежных организаций. Принятие законопроекта в перспективе создаст условия для повышения конкурентоспособности молодежи, ее гражданской активности и формирования интеллектуального ресурса страны.

По сообщениям «Казинформа»

Осторожно: весенние паводки!

Зима закончилась, в ряде регионов Казахстана уже началась подготовка к весенним паводкам. Казахстан по своему географическому расположению относится к странам с суровым климатом, где зимнее время характеризуется сильными морозами, буранами, метелями, из-за которых нарушается ритм работы объектов жизнеобеспечения и хозяйствования, наносится экономический и материальный ущерб.

На территории области 100 озер, 28 водохранилищ и канал им. Сатпаева. Разливы озер зависят от того, насколько долго продержатся морозы. В Карагандинской области 2007 рек и временных водоисточников. Все они представляют опасность весной. Наиболее опасными являются поймы рек Нура, Сары Су, Акбастау и Самаркандское водохранилище.

Очень опасно находиться на водоемах в весенний период. Специалисты прогнозируют необычно бурный и агрессивный паводок. Значительный паводок может вызвать наводнение — интенсивное затопление ж/д путей, автомобильных дорог, населенных

пунктов, зданий, сооружений, коммуникаций, сельскохозяйственных угодий, что приводит к гибели людей и животных.

Принимая во внимание то, какую серьезную опасность для населения и объектов хозяйственного комплекса представляют грозные силы природы в связи с обильными осадками и быстрым таянием снега, учитывая горький опыт прошлых лет, необходимо принять меры к предотвращению затопления зданий, дорог, объектов хозяйствования и других инженерных сооружений. Для этого необходимо в зонах возможного затопления провести элементарные противопаводковые мероприятия:

- очистите от снега, льда и мусора водосточные каналы, ливнеприемные колодцы, водосборники и канализацию;
- уберите снег вдоль автомобильных дорог, подъездных путей, проверьте состояние водопропускных труб;
- уберите снег от домов, с крыш зданий и сооружений, сбейте сосульки, расчистите места образования заторов льда;
- подготовьте необходимое количество труб и насосов для откачки воды из подвальных помещений на случай их затопления;

- на самый крайний случай составьте планы эвакуации населения, скота и материальных ценностей из зон возможных затоплений.

Если беда все-таки застанет вас врасплох вблизи реки или водоема, проявляйте самообладание, действуйте без паники и промедления. Окажите помощь в первую очередь детям и престарелым, больным. При необходимости используйте подручные плавсредства — автомобильные камеры, бочки, двери, доски, бревна. А если, спасая других, оказались в воде, сбросьте с себя теплую одежду и обувь, плывите по течению к ближайшему сухому участку, остерегайтесь плавающих и затопленных тяжелых предметов, чтобы не получить травмы.

Паводки опасны еще и тем, что течение может занести в водопроводные сети фекальные стоки. А потому употребляйте только кипяченую воду и сухие продукты во избежание инфекционного заражения.

Вы всегда сможете спасти себя и других, если подготовитесь к возможным стихийным бедствиям заранее. Умелые и четкие действия позволят вам своевременно принять меры защиты и спасти жизнь себе и другим.

Ш. Б. ОМАРОВА, начальник штаба ГО и ЧС

Біз жастарға сенеміз!

Академик Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ-дың философия-психология факультеті, саясаттану және әлеуметтану кафедрасының ұйымдастыруымен 9–11 сынып оқушылары арасында мемлекеттік басқару және Қазақстан Республикасының қоғамдық саясаты саласына қатысты топтық әлеуметтік-маңызды жобаларды құру бойынша «Қазақстан трансформация үлгісі» атты облыстық байқау өтті. Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 20 жылдығына орай ұйымдастырылған байқауға келіп түскен 90 жобаның тек таңдаулы делінген 47-сі іріктеліп алынды. Қарағанды өлкесінің әр тарапынан келген оқушылар жетекшілерімен бірлесіп дайындаған жобаларын көпшілік назарына ұсынды. Жастарымыздың белсенділік танытып, өз ойларын, ұсыныстарын нақты, жүйелі түрде жеткізе білгені көңілге қуаныш ұялатты. Бұл — олардың саясатқа, әлеуметтік өмірге немқұрайлы қарамайтындығын айғақтайды. Қатысушылардың көз жанарынан Отанға деген шексіз сүйіспеншілікті сезінгендей болды. Олар сұрақ-жауап, қызу пікір-талас барысында өз ұстанымдарын тамаша қорғай алатындықтарын байқады.

Тілге тағы да қазақтың бас ақыны — Абайдың сөзі оралды. «Жастықтың оты жалындап, Жас жүректе жанған шақ. Талаптың аты арын-дал, Әр қиянға салған шақ». Сұрыптау бекетіндегі № 12 орта мектептің оқушылары Н. Шүғаев, Ш. Махан, Ж. Бейсембекова, А. Макубаева, А. Сағымбаев, Н. Советбай (жетекшісі педагог-психолог К. Молдабекова) «Егер мен қаланың әкімі болсам...» тақырыбы бойынша өз ойларын ортаға салды. Қаламыздағы жолаушылар міндетін автокөліктер мен тұрғылықты жердің тазалығын сақтау, жастарға табиғаттың қадірін ұғындыру, жас ұрпаққа Елбасының тұлғалық бейнесін дәріптеу, жастардың санасына отансүйгіштік қасиетті сіңіру, міне, осы мәселелер жобаның негізгі өзегіне айналған. Ал Жайрем кентінен келген № 30 орта мектептің 11 «в» сынып оқушысы А. Төлеуов (жетекшісі — құқықтану пәні мұғалімі Р. Ахан) «Егер мен ҚР

Парламенті Мәжілісінің депутаты болсам...» жобасы бойынша ой толғады. Әрқайсымызды бей-жай қалдырмайтын мәселені ой таразысына салды. Бүгінгі қоғамды дендеп алған атышулы агенттің кері ықпалына кеңірек тоқталды. Ол өз сөзін танымал айтыскер ақын Балғынбек Имашевтің: «Бәріміз де «майл ру»-дың жастары едік, Бәріміз де Мой Мирді ашқан едік. Онлайндар ойда, Отошелдар тойда, Отключендер, Невидимдер қайда екен?», — деген өлең шумағымен сабақтап, көңілімізді жадыратты. Жезқазған қаласынан келген Қ. И. Сәтбаев атындағы № 7 мектеп-лицейінің 11»в» сынып оқушысы Д. Құрман (жетекшісі — тарих пәнінің мұғалімі Н. Карбозова) «Қазақстан демографиясы және демографиялық ахуал» атты тақырыпты таңдапты. «Қазақстан Республикасын дамыған 50 елдің қатарына қосу үшін халықтың саны 20 миллионнан кем болмауы керек. Алдымызға қойып отырған биік мақсатқа жету, халқымыздың әл-ауқатын одан әрі жақсарту, демографиялық резервті пайдаға асыру біздің негізгі ұстаным болуы керек» дейді ол. Қарағанды облыстық тірек-қимыл аппараты зақымдалған балаларға арналған мектеп-интернаттың 10 «а» сынып оқушылары А. Тоимбек, П. Хасенова, А. Макубаева, Ж. Рыспек, А. Кеңесова (жетекшісі — Ә. Нұралина) «Егер мен облыс әкімі болсам...» атты жоба ұсынды. Оқушылардың мақсаты — мүмкіндігі шектеулі мүгедек балалардың тұрмыс-жағдайын жақсартып, материалдық қажеттіліктерді басты назарда ұстау. «Жұмыла көтерген жүк жеңіл» демекші, жүрегі кең, қолы жомарт жандар бұл балаларға қол ұшын береді деп үміттенеміз. Жайрем кентінің № 30 орта мектебінің 10»в» сынып оқушысы И. Сабыралиева (жетекшісі — «Құқықтану» пәні мұғалімі Р. Ахан) «Егер мен әкім болсам...» деген тақырып аясында сөз қозғады. Жоба иесі Елбасы сенім білдірген өкіл, халықтың қамын жеуге уәде берген әкімнің өз міндетін қай деңгейде атқарып жүргеніне талдау жасауды көздепті. Осакаровкадан келген № 1 орта мектептің 10 «б» сынып оқушысы (жетекшісі — қазақ тілі мен әдебиеті пәндерінің мұғалімі Ж. Түсіпбекова) «Жарнаманың әлеуметтік-саяси маңызы» атты жобасын көпшілік назарына

ұсынды. Ол жарнама және ондағы тілдік ерекшеліктердің әлеуметтік-саяси маңыздылығын сараптау жайына кеңірек тоқталған екен. Ал Нұркен ауылының оқушысы А. Тойбек (жетекшісі — география пәнінің мұғалімі Қ. Шарипова) «Нұркен ауылы халқының демографиялық және әлеуметтік жағдайы» деген тақырыпты таңдапты. Оқушының ғылыми жұмысында келешекте ауыл халқын тұрақтандырудың тиімді жолдары мен тәсілдері қарастырылған, ауыл халқына лайық кәсіп түрлері жайлы айтылған. Абай ауданындағы Абай атындағы № 5 мектеп-гимназиясының 10 сынып оқушылары Ж. Қанапиянова, Ә. Қабдуалиева, Л. Қаринова, С. Жағыппар, М. Бердиев, (жетекшілері — З. Әліпбекова) «Жастарды ұлттық қолөнерге баулу арқылы болашағына жол ашу» жобасын ұсынды. Яғни жастарды ұлттық қолөнерге баулу арқылы оларды жұмыспен қамтамасыз етуге болады деген пікір айтылды. Мақсаттары — экологиялық таза шикізат көздерінен ұлттық бұйымдарды дайындайтын арнаулы жабдықталған шағын жұмыспен қамту орындарын ашуға бастама көтеру. Жаңарқадағы Жұмабек атындағы орта мектептің 10»а», 10»в» сынып оқушылары «Егер мен Президент болсам...» атты жобасы арқылы өздерінің болашаққа бағдарлаған бағдарламаларын ашып айтты. «Президент болсақ, ең бірінші, Қазақстанның қарыштап дамуына күш жұмсар едік. Өндіріс орындарын ашып, ғылыми-техникалық дамуға көп көңіл бөліп, сапалы білім беру саласын дамытар едік. Экологиялық мәселелерді оңтайлы шешіп, жаңа ауруханалар салып, мүгедектерге, қарт адамдарға берілетін зейнетақыны кем дегенде 20-30 пайызға көтерер едік. Ең бастысы, Қазақстан халқының әл-ауқатын жақсартар едік», — дейді. Жезқазған қаласының Қ. И. Сәтбаев атындағы № 7 мектеп-лицейінің оқушылары Ә. Әбдімұрат, А. Диханбаев, А. Бейсембекова, Б. Сәбитов (жетекшілері — Ә. Игенова) «XXI ғасыр жастарының мәдениеті қандай болуы керек?» деген тақырыпта ой қозғады. Субмәдениет өкілдері жайлы, неше түрлі рок, гот, эмо, рэп сынды субмәдениеттердің жастардың санасын жаулап алғаны турасында нақты фактілер келтірілді. Қарқаралы қаласының О. А. Жәуітқов атындағы № 12 орта мектебінің 9 сынып оқушылары Н. Әбжан, А. Шайдаш, Р. Серхан (жетекшілері — тарихшы-тәлімгер С. Малик)

«Мемлекеттік тәуелсіздік және оралмандар» атты жоба ұсынды. Оқушылар шетелден Қазақстанға оралған қаңдастарымыз жайлы айтып, алғашқы көші-қон тауқыметтерін мемлекетіміз Тәуелсіздік алғаннан кейін қалай жеңілдеті, келешекте бұл үрдіс қалай жүзеге асуы керек деген сауалдарға жауап іздеді. Қарағанды қаласының № 12 орта мектебінің оқушылары «Қазіргі таңдағы демографиялық жағдай» тақырыбын таңдау арқылы Қарағанды өңіріндегі демографиялық мәселелердің нақты себептерін зерттеп, тығырықтан шығудың жолдарын іздестіріп, халықтың шынайы өмірін ашып көрсетті. «Егер мен Қазақстан Республикасының Мәжіліс депутаты болсам...» атты жобаны қорғаған «Дарын» ДБМ 10 сынып оқушылары Ә. Жабағина, С. Кенел, Ж. Оңғарбек, Б. Мақсұтов (жетекшісі — тарих пәні мұғалімі Б. Смағұлов) Мәжіліс депутаты болғысы келетін жастардың арасында сауалнамалар жүргізген екен. «Ұлттық тәрбиені бойға сіңіру, спорт кешендерін ашу, қағазбастылықтан құтылу, жемқорлыққа қарсы күресті күшейту керек» дейді болашақ депутаттар.

Байқау барысында жоғарыда атап өтілген мәселелер бойынша түрлі көзқарас қалыптастырып, түрлі пікірлер ортаға тасталды. Қатысушылар бағалы сыйлықтармен марапатталды. Жайрем кентінің № 30 орта мектебінің оқушысы И. Сабыралиева, Осакаровка кентінің № 1 орта мектебінің оқушысы А. Келдібаева «Нұр Отан» ХДП-ның арнайы алғыс хатымен марапатталды. «Нұр Отан» ХДП-ның «Жас Отан» жастар қанаты «Дарын» ДБМ оқушыларына алғыс хат жариялады. «Қазақстанның трансформация үлгісі» атты әлеуметтік-маңызды жоба бойынша 3 орынды Қарағанды қаласының № 12 орта мектебінің оқушылары иеленді. 2 орынға Жайрем кентінің № 30 орта мектебінің оқушысы А. Төлеуов ие болды, ал Жезқазған қаласының № 7 мектеп-лицейінің оқушысы Д. Құрман «Қазақстан демографиясы және демографиялық ахуал» атты жобасымен 1 орынды жеңіп алды. Осындай игі шараға мұрындық болған саясаттану және әлеуметтану кафедрасына оқушылардың алғысы шексіз. Байқауға қатысқан ұлқыздар көкейге көп ой түйіп қайтты.

Қызылбаев ӘБЕУХАЛ,
ФИЛОСОФИЯ-ПСИХОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ 1 КУРС СТУДЕНТІ

Құлақтандыру

Информатика – қоғам сұранысы

Құрметті оқытушылар мен студенттер! Сәуірдің 11-12 күндері академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінде информатикадан Республикалық студенттік олимпиада өтеді.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің кестесіне сәйкес, 28.10.2010 шешімімен мемлекеттік және мемлекеттік емес жоғары оқу орындарындағы 050111(5В011100) — информатика мамандықтарының студенттеріне арналған информатикадан Республикалық студенттік олимпиаданы осы жылы ҚарМУ-дың математика факультетіне өткізу жүктелді. Жоғары оқу орындары олимпиадаға үш студенттен құралған команда жібере алады. Олимпиада 2 тур бойынша өтеді: 1 тур: бағдарламалаудан есептер шығару; 2 тур: бағдарламалаудан есептер шығару. Бағдарламалау тілі: Pascal, Basic, C/C++. Олимпиада өткізу тілі — қазақша, орысша. Олимпиаданың бағдарламасы ҚарМУ-дың www.ksu.kz сайтында жарияланады. Өрбір жоғары оқу орны іріктеу туры үшін тапсырмаға бағдарламалаудан 3 есеп ұсына алады. Есептің шарты DOC форматында екі тілде (қазақша, орысша) болуы керек. Есептің шешімі және 5 нұсқалық тест қосымшасымен болуы керек (алғашқы және нәтижелік мәліметтерімен).

Мекен жайы: 100028, Қарағанды қ., Университет көшесі, 28, математика факультеті. Факс: 8(7212) 770384. Телефондар: 8(7212)770395 — математика факультетінің деканаты, 8(7212)770393 (1088 ішкі) — қолданбалы математика және информатика кафедрасы. e-mail: ksu_pmi@mail.ru

МАТЕМАТИКА ФАКУЛЬТЕТІ

«Ғылым әлеміне ұмтылыс»

Құрметті әріптестер мен оқушылар!

Сіздерді биология, география және экология салалары бойынша оқушылар арасында өтетін облыстық ғылыми-тәжірибелік «Ғылым әлеміне ұмтылыс» атты конференцияға қатысуға шақырамыз.

Конференцияның мақсаты — оқушылар арасынан дарындыларды айқындап, оларға қолдау көрсету, олардың ғылыми-зерттеушілік қабілеттерін қалыптастыру, танымдық белсенділіктері мен интеллектуалды шығармашылықтарын дамыту. Конференцияға қатысуға Қарағанды қаласы мен серіктес қалалардың облыс көлеміндегі жалпы білім беру мектептерінің 9-11 сынып оқушылары, лицейлер, гимназиялар, мектеп-интернаттардың оқушылары шақырылады.

Конференция жұмысы төмендегі секциялар бойынша жоспарланады:

- Биология
- География
- Экология

Конференция қазақ, орыс тілдерінде жүргізіледі.

Конференцияның өту мерзімі: 27 сәуір, 2011 жыл.

Конференцияны ұйымдастыру комитетіне және эксперт комиссия мүшелеріне Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ биология-география факультетінің деканат қызметкерлері, кафедра меңгерушілері мен профессор-оқытушылар құрамы кіреді.

Конференцияға қатысуға сұраныстар

Конференцияға қатысу үшін авторлармен ұйымдастыру комитетіне сұраныс береді.

- Сұраныс-анкетаға қосымша беріледі:
- зерттеу жұмыстарының мәтіні титулдық мұқабасымен
- баяндаманың тезисі

- компакт-диск, ішінде MS Word форматтағы 3 файл болу қажет. Дискіге түсінікті түрде қатысушының аты-жөні, конференцияның аты мен секция жазылуы керек. Бір оқу бөлімінен әр секцияға 1 жұмыс ғана қабылданады.

Қатысушылардың өтініштері конференцияның ұйымдастыру комитетімен төмендегі мекен-жайда 2011 жылдың 31 наурызына дейін қабылданады: 100028, Қарағанды қ. Университет көш. 28. № 3 оқу ғимараты, Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ, биология-география факультетінің деканаты, 311 кабинет, электрондық поштасы: conf-smpn@yandex.ru, телефоны: (7212) 77-00-69.

Материалдар конференцияның басталуына дейін басылып шығарылуға жоспарланған. Конференцияға қатысу құны авторлардың санына тәуелсіз, бір жұмысқа 1600 теңге төленеді. Беріліп отырған ұйымдастыру төлемі коммерциялық емес, оның барлығы баспа мен ұйымдастыру жұмыстарына жұмсалады.

Конференцияның өту тәртібі

Межелеген уақытта талаптарға сай безендіріліп, ұйымдастыру комитетіне түскен барлық зерттеу жұмыстар алдын ала эксперттеу мен сайыстық сұрыптауға өткізіледі. Эксперттік комиссия ең үздік жұмыстарды конференцияға көрсетуге таңдап алады.

Белгілі секцияның талаптарына сай орындалмаған жұмыстарды эксперттік комиссия басқа секцияларға жібереді немесе авторлардың конференцияға қатысуына рұқсат бермейді. Ұйымдастыру комитетімен қабылданған барлық жұмыстар баспадан шығарылады. Эксперттік комиссияның шешімімен қабылданған жұмыстардың авторлары ұйымдастыру комитетінің электрондық поштасына конференцияға қатысу туралы шақыру хаттарын жолдайды. Конференция бағдарламалары 2011 жылдың 15 сәуірінде құрылады.

Баяндаманың негізгі бөлімі мен жұмыстың нәтижелеріне 7 минут және сұрақтарға жауап берілуіне 5 минут уақыт бөлінеді. Баяндама Power Point бағдарламасымен дайындалған графикалық кестелер мен фотосуреттер және басқа да көрсеткіш материалдармен көркемделіп, безендірілуі керек.

Конференция қатысушылары өздерімен бірге зерттеу жұмыстарының және баяндамаларының мәтіндерін алып жүруі керек (эксперттік комиссияға жіберілген жұмыстар қайтарылмайды).

Ескерту!

Берілген талаптарға сай безендірілмей жіберілген жұмыстар ұйымдастыру комитетімен қабылданбауы мүмкін.

Конференцияға қатысушылар мен олармен бірге келушілердің жол ақысын, тамақтануы мен қону орындарының шығынын конференцияның ұйымдастыру комитеті қамтамасыз етпейді.

Зерттеу жұмыстарына, авторларының санына байланысты 1 зерттеу жұмысына бір конференция материалдарының жинағы беріледі. Ұйымдастыру комитеті конференцияның материалдарын таратумен айналыспайды. Конференцияға жолданған зерттеу жұмыстары ғылыми ізденістегі мәселелерді қарастыруы қажет. Реферат үлгісіндегі жұмыстар қабылданбайды. Жұмыстың мазмұны мен безендірілуі жалпы бірдей ғылыми жұмыстарға қойылатын талаптарға сай орындалуы тиіс.

Конференцияны ұйымдастырушы комитет конференцияға арналған ең үздік эмблемаға жарыс жариялайды. Эмблеманың үлгісі 600 dpi рұқсат етілген jpg форматында электронды түрде қабылданады. Конкурста жеңіп шыққан эмблема конференцияның бағдарламасы мен конференция материалдарының мұқабасында жеңімпаздың аты-жөні көрсетіліп басылады және жеңімпаз қосымша құнды сыйлықпен марапатталады.

БИОЛОГИЯ-ГЕОГРАФИЯ ФАКУЛЬТЕТІ

«Если бы я был акимом...»

Как решить вопросы досуга в Шахтинске? Как помочь детям с девиантным поведением? Что значат нравственные ценности молодежи для будущего страны? Обычно такие вопросы задаются на заседаниях маслихатов и Мажилиса и решаются учеными мужами. А тут за решение сложных социальных задач взялись школьники.

По инициативе кафедры политологии и социологии факультета филологии и психологии 25 февраля 2011 г. в КарГУ им. Е. А. Букетова состоялся конкурс социально значимых проектов в сфере государственного управления и общественной политики Республики Казахстан на тему «Казахстанская модель трансформации». В конкурсе участвовали учащиеся 9, 10 и 11 классов школ г. Караганды и области, он проводился в два тура. Первый тур включал в себя представление и отбор лучших работ конкурсной комиссии, второй — презентацию участниками своих проектов и проведение интеллектуальной игры.

Представленные на конкурсе проекты затронули широкий спектр проблем: молодежи, семьи, школы и образования, социальной политики, культуры, экономики и многое другое. Были и такие презентации, как «Если бы я был акимом» (района, города, области), «Если бы я был депутатом Мажилиса», «Если бы я был президентом» и т. д.

Как было отмечено в выступлениях организаторов мероприятия, основная идея конкурса — развитие аналитических, творческих способностей школьни-

ков, формирование навыков выработки и принятия управленческих решений, воспитание чувства ответственности, гражданственности и патриотизма.

На конкурс было подано 90 проектов из всех районов области, из них во второй тур прошли 32 проекта на русском языке и 13 проектов на государственном языке. Первое место заняла группа участников СШ № 9 г. Шахтинска (Дилара Мавлянова, Анастасия Никоненко и Ирина Махнева под руководством преподавателя Никоненко Н. В.). Тема их социально-политической презентации — «Если бы я был акимом г. Шахтинска». В данной работе был представлен развлекательный парковый комплекс для горожан всех возрастов. По мнению авторов проекта, создание парковой зоны поможет в решении таких задач, как обеспечение новыми рабочими местами, благоустройство города, организация досуга.

Второе место заняли ученики 9 «Б» класса гимназии № 1 г. Караганды (Дарья Пичугина, Оксана Сидорова и Екатерина Володина под руководством преподавателя истории и обществоведения Рыбкина В. И.). Тема их проекта — «Ценностные ориентиры молодежи». Государство возлагает на молодежь особые надежды: именно молодому поколению предстоит решать сложные экономические, социальные и политические вопросы.

Третье место заняли ученики 10-го класса школы для одаренных детей «Муратер» (Абдакимов Асель и Токанова Мария, руководитель проекта — Юсупова Т. К.). Ими был прове-

ден социологический опрос на тему «Девиантные формы поведения среди молодежи». Девушки в своей работе не только выявили формы девиантного поведения учащихся общеобразовательных школ Караганды, препятствующего их социальной адаптации, но и разработали рекомендации для руководства школ.

По итогам конкурса участники и победители были награждены сертификатами, дипломами и ценными призами. Проведение конкурса было поддержано КОФ НДП «Нур Отан», «Жас Отан» и оператором сотовой связи Beeline. Именно эти организации оценили проекты в самых разных номинациях. Так, КОФ НДП «Нур Отан» в номинации «За практическую значимость» отметил социально значимый проект гимназии № 38 «Зеленое возрождение», в номинации «За оригинальность» — проект СШ № 1 п. Осакаровка «Школа молодых родителей». «Жас Отан» высоко оценил работу учащихся технического лицея «Проблемы молодежи. Суицид» и вручил им приз в номинации «За актуальность и концептуальность».

Члены жюри отметили, что представленные на конкурс работы отличаются высоким уровнем научной обоснованности, актуализации проблем, оригинальным способом разрешения социальных проблем города и области. Проведение такого рода конкурсов повышает уровень социально-политического участия и гражданской активности молодежи, а также расширяет информативное поле о специальностях «политология» и «социология».

СЯТ ЛЕКЕРОВ, СТУДЕНТ 3-ГО КУРСА ФАКУЛЬТЕТА
ФИЛОСОФИИ И ПСИХОЛОГИИ

Конференция

Первые шаги в мир науки

Областная научно-практическая конференция среди школьников по биологии, географии и экологии «Шаги в мир науки» будет проходить в КарГУ им. Е. А. Букетова 27 апреля 2011 года.

Конференция проводится с целью развития интеллектуального творчества и познавательной активности учащихся, формирования у них навыков научно-исследовательской деятельности, выявления и поддержки талантливых школьников. К участию в конференции приглашаются учащиеся 9-11 классов общеобразовательных школ, лицеев, гимназий, школ-интернатов г. Караганды, городов-спутников и области. Работа конференции планируется по следующим секциям: биология, география, экология. Рабочие языки конференции — казахский, русский. В состав оргкомитета и экспертной комиссии входят сотрудники деканата, заведующие кафедрами и профессорско-преподавательский состав биолого-географического факультета КарГУ им. Е. А. Букетова.

Заявки на участие в конференции

Заявки на участие в конференции представляются авторами в оргкомитет. К заявке-анкете прилагаются: текст исследовательской работы с титульным листом (см. Приложение 2); тезисы доклада (см. Приложение 3); компакт-диск, который должен содержать 3 файла в формате MS Word (файл Фамилия_автора-заявка.doc — файл с заявкой-анкетой; файл Фамилия_автора-работа.doc — файл, в котором собраны все части текста исследовательской работы и приложения; Фамилия_автора-тезисы.doc — файл с тезисами доклада). На диски должны быть разборчиво написаны фамилия и имя участника, название секции и конференции.

От одного учебного заведения принимается не более 1 работы на каждую секцию, т. е. максимально 3 работы от организации. Заявки принимаются непосредственно в оргкомитет конференции **до 31 марта 2011 года** по адресу: 100028, г. Караганда, ул. Университетская, 28, КарГУ им. Е. А. Букетова, корпус № 3, деканат биолого-географического факультета, кабинет 311, или по электронному адресу: conf-smn@yandex.ru, телефон 8(7212) 77-00-69.

Издание материалов планируется произвести к началу конференции. Стоимость участия составляет 1600 тенге за одну работу независимо от количества ее авторов. Данный организационный взнос не является коммерческим, он идет на оплату полиграфических и организационных расходов.

Порядок проведения конференции

Все исследовательские работы, поступившие в оргкомитет в указанные сроки и оформленные в соответствии с требованиями, пройдут предварительную экспертизу и конкурсный отбор. Экспертные комиссии отбирают лучшие работы для представления на конференции.

Экспертная комиссия в случае несоответствия работы требованиям заявленной секции имеет право направить работу на рассмотрение в другую секцию или отказывает авторам в очном участии в конференции. Все принятые оргкомитетом работы будут опубликованы.

В случае положительного результата экспертизы оргкомитет направляет авторам приглашение для очного участия в конференции по указанному авторами адресу электронной почты. Конференция предполагает публичные выступления участников по результатам собственной исследовательской деятельности в предметных секциях.

Программа конференции формируется к 15 апреля 2011 года.

Для доклада об основных положениях и результатах работы участникам отводится 7 минут, 5 минут — для ответов на вопросы. Доклад рекомендуется иллюстрировать графическим, табличным, фотографическим и другим демонстрационным материалом, подготовленным в программе Power Point.

Участникам конференции рекомендуется иметь при себе свой экземпляр текста исследовательской работы или доклада (представленные вместе с заявкой работы находятся в экспертных комиссиях и не возвращаются участникам).

Подведение итогов конференции

По окончании работы предметных секций проводятся заседания экспертных комиссий, на которых выносятся решения о победителях конференции. Апелляции по решению экспертных комиссий не принимаются. Все участники конференции, приглашенные для очного представления работы, получают сертификат участника конференции. Участники конференции, представившие лучшие работы, признаются победителями конференции и награждаются дипломами I, II, III степени. В случае утери диплома дубликат не выдается. Научные руководители победителей конференции награждаются дипломами оргкомитета конференции. Оргкомитет может принять решение о награждении участников специальными дипломами и грамотами за оригинальные, творческие работы.

Вниманию участников конференции!

Организационный комитет конференции проводит конкурс на лучшую эмблему конференции. Образцы эмблем представляются в электронном варианте в формате jpg, в разрешении 600 dpi.

Победитель конкурса будет награжден ценным призом, эмблема будет размещена на обложке программы и сборника материалов конференции, с указанием фамилии автора эмблемы.

Более подробную информацию о конференции и образцы заявки можно скачать на сайте www.ksu.kz.

Информация предоставлена биолого-географическим факультетом

Творческие олимпиады проводит КарГУ

Карагандинский государственный университет имени академика Е. А. Букетова, профессионально-художественный факультет на базе кафедры изобразительного искусства и дизайна в рамках мероприятий по проведению региональных, внутривузовских конференций, областных и городских олимпиад проводит ряд олимпиад по творческим направлениям.

1. Городская олимпиада среди учащихся школ и колледжей по предмету «Дизайн костюма».

Олимпиада проводится в КарГУ имени академика Е. А. Букетова **29 апреля 2011 г.** как конкурс. К ней допускаются команды, вовремя подавшие заявки в оргкомитет олимпиады. Языки проведения олимпиады — казахский, русский. К участию в олимпиаде приглашаются учащиеся 9-11 классов государственных и негосударственных школ и колледжей города Караганды. Для участия в олимпиаде необходимо направить команду из 1-2 человек. Наличие руководителя группы обязательно. Олимпиада проводится в два этапа.

1-й этап — домашнее задание — композиция костюма на тему «Современный этнический костюм». Выполнение в любой технике, размер формата — не менее А3. Работа представляется в оргкомитет по прибытии.

2-й этап — практическое задание — эскиз костюма в коллаже на тему «Бионический стиль». Материалы: акварель, гуашь, ткань, кожа и др. материалы. Формат — А2.

2. Областная олимпиада среди учащихся школ и колледжей по предмету «Изобразительное искусство».

Олимпиада проводится в КарГУ имени академика Е. А. Букетова **14 апреля 2011 г.** как конкурс. К ней допускаются команды, вовремя подавшие заявки в оргкомитет олимпиады. Языки

проведения олимпиады — казахский, русский. К участию в олимпиаде приглашаются учащиеся 12-17 лет государственных и негосударственных школ и колледжей города Караганды. Для участия в олимпиаде необходимо направить команду из 1-2 человек. Наличие руководителя группы обязательно. Олимпиада проводится в два этапа.

1-й этап — домашнее задание — композиция на тему «Пою мое Отечество — республику мою!». Выполнение в любой живописной технике, размер формата — не менее А3. Работа представляется в оргкомитет по прибытии.

2-й этап — практическое задание — «Декоративный натюрморт». Материалы: акварель, гуашь. Формат — А2.

По сумме баллов выявляются команды, занявшие 1-е, 2-е, 3-е места (независимо от языка участия в олимпиаде). Критерии оценки творческих работ: композиция; оригинальность; стиль; эстетика.

3. Областная олимпиада среди учащихся школ и колледжей по предмету «Черчение».

Олимпиада проводится в КарГУ имени академика Е. А. Букетова **12 апреля 2011 г.** как конкурс. К ней допускаются команды, вовремя подавшие заявки в оргкомитет олимпиады. Языки проведения олимпиады — казахский, русский. К участию в олимпиаде приглашаются учащиеся 12-17 лет государственных и негосударственных школ и колледжей города Караганды. Для участия в олимпиаде необходимо направить команду из 1-2 человек. Наличие руководителя группы обязательно. Олимпиада проводится в один этап.

1-й этап. Практический тур для школьников включает в себя выполнение практического задания по черчению: 1) перечертить заданные два вида модели и построить третий вид; 2) выполнить прямоугольную изометрию данной модели; 3) проставить размеры,

рассредоточив их на трех видах. 4) Заполнить основную надпись чертежа.

Практический тур для учащихся колледжа включает в себя выполнение практического задания по черчению. Стилизация геометрических построений и создание композиций, связанных с живой и неживой природой. Чертежи выполняются в формате А3.

По сумме баллов выявляются команды, занявшие 1-е, 2-е, 3-е места (независимо от языка участия в олимпиаде). Победителям будут вручаться дипломы. Критерии оценки графических работ: верность стандартам ЕСКД; пространственное воображение; чистота графики.

4. Областная олимпиада среди учащихся школ, лицеев, художественных школ и колледжей по декоративно-прикладному искусству.

Олимпиада проводится в КарГУ имени академика Е. А. Букетова **30 марта 2011 г.** как конкурс. К ней допускаются команды, вовремя подавшие заявки в оргкомитет олимпиады. Языки проведения олимпиады — казахский, русский. К участию в олимпиаде приглашаются команды государственных и негосударственных школ и колледжей города Караганды. Для участия в олимпиаде необходимо направить команду из 1-2 человек. Наличие руководителя группы обязательно.

Контакты:

Программы олимпиад и требования размещены на сайте КарГУ www.ksu.kz. За справками обращаться по эл. адресу: kafedraizoksu@mail.ru. Заявки на участие в олимпиаде, заверенные первым руководителем школы, принимаются по адресу: 100028, г. Караганда, ул. Карбышева, 7, профессионально-художественный факультет, кафедра ИЗО и дизайна (11-й корпус). Факс 8(7212) 77-03-84. Телефон 8(7212) 77-03-53 (деканат соединяет с кафедрой ИЗО и дизайна).

Өзінді сағындық қой

Адам дегеніміз кешегісін сағынатын, ертеңгісін армандайтын, ал бүгінгісіне көңілі толмайтын пенде.

Мартбек ТОҚМЫРЗА

Мен бұл кісіні ағам деп кеттім. Ағам бүйрегінен қатты қиналды.

Студент кезімде ақшадан қысылып қаңғырып қалғанымда мені бауырына алып, жарым, балам сол үйде тұрды. Өзі ауырып жағдайының мүшкілдігіне қарамастан бізді қатты уайымдайтын. Бірақ онысын бізге сездіртпейтін.

Есіл ағам-ай менің... Сені сағынып жүрмін. Емделуге көп қаражат қажет еді. Көп емес-ау. Айналаң мініп жүрген жаман темір көліктің құны ғана. Бірақ дәл ол кезде саған ешкім көмектеспеді. Көмектескісі де келген жоқ. Саған жаны ашыған шәкірттерің ғана... Сосын аяулы апам Мейрамхан еді. Ауырып ес жия алмай жатқан кезінде көзіндегі жасын сығып алып: Мартбек-ау, сен керексің ғой қазаққа. Сен кетсең мен не болам? Шәкірттерің не болады? Мартбек? Мені өйтіп қинамашы, досым. Емделуіңе қажет ақша бере алмаймын. Әй құрығыр дүние-ай!!! Мартбекжан, сен келіссең... сен келіссең менің бір бүйрегімді алшы. Саған жаным садаға. Сыңар бүйрекпен жүріп-ақ күнімді көрермін. Келісің. Дәрігерге барайық. Саған менің бүйрегімді салсын дегені әлі есімде. Білесің бе аға. Сол сөзді естігенде еркек басыммен тірі жүргеніме алғаш өкіндім... Мен... Мен саған ондай жақсылықты да қимадым ғой. Қимадым. Жастықтан басыңды әнтек көтеріп, «Жоқ Мейрамхан, мені өйтіп қинамашы. Айналып кетейін жаным, өзің аман жүрші» деп қысқа ғана жауап қайырған едің.

Аға! Астанаға жұмысқа тұрғанымда қуанғаның әлі есімде. Бір екі айлап Қарағандыға келмей жүргенімде, звондап «Ей, Сболыш, қайда жүрсің! Өзінді сағындық қой» дейтінсің. Сен көшіп кеттің... Сен кеткен соң бәрі лезде-ақ өзгерді. Артыңда ерке патшаң қалды. Ұлдарын құшақтап Меруерт жеңгем қалды. Қаралы күні, үйіңе тірі кезінде көмек түгілі есіңді қағуға жарамай жоламаған досың да, дұшпаның да келді. «Көңіл айтты.» «Қайғырған болды» «Кейбіреулері жылады» Сосын бата беріп «міндетінен құтылды»... Міне, жігіттер, мен ағамнан, ел Мартбегінен осылай айрылды. Жаның бейіште шалқысын, аға!

Е. КЕҢЕСБЕК

(Жалғасы. Басы өткен санда)

Публицист Е. Бөкетов шығармаларының ішінде «Шоқанның әулие ісі» (Святое дело Чокана) атты эссесінің алар орны ерекше. Этнограф-жазушы, әдебиет зерттеушісі Ақселеу Сейдімбековтің 1981 жылдың 22 мартында Бөкетовке осы эссе жайында жазған пікір хатында мынадай тамаша ойлар айтылған: «Шоқан туралы публицистикалық очеркіңізді бүгін оқып бітіп, еңді алған әсерімді жеткізуді ниет етіп отырмын. Қолжазбаның соңғы бетін жапқанда, сөз жоқ, сәтімен біткен дүние деген пікір көкейде тұрады.

Рас, қазір бізде Шоқантану ғылымы қалыптасты. Шоқанның алуан тақырыпты ғылыми еңбектерін былай қойғанда, сол еңбектердің әр сөйлемінен қиқулап көтерілетін көреген ойлар бар ғой. Сол ойларды табу, тану, кәдеге жарату, сонсоң ұлы ғалымның тарихи зердесіне табынып отыру бүгінгі, болашақ ұрпақтардың асыл мұраттарының бірі. Міне, осы тұрғыдан келгенде Сіз айтқан ойларды, Сіз аңғарған тарихи шындықтарды мойындауға тура келеді».

Әрине, Е. Бөкетовке дейін Шоқан туралы да, Қаныш туралы да көп зерттеліп, көп жазылған. Бірақ Е. Бөкетов пайымы, Е. Бөкетов көзқарасындағы Шоқан мен Қаныш образы сөз жоқ болмысы бөлек дүние. Мұның құпиясын тағы да сол Е. Бөкетовтың ғалымдығынан, ғылымды терең түсінген оқымыстылығынан іздейміз. Өйткені ғалым адамға ғана тән кейбір ішкі түйсіктердің ашылуы осыған дәлел. Мысалы, «Дуровтың Шоқан туралы айтатын ойлары» немесе бала Абай мен бала Қаныштың бір-біріне ұқсас танымдарын келтіретін тұстары.

«Бар үміт кіші ұлда, Қанышжанда. Сегіз жастағы бала дейтін емес, қимылы байыпты, мінезі байсалды. Жұрттың айтысы: «Абай да бала кезінде осындай бауу, тіпті болбыр болған» деседі. Қаныш бойынан Абайға тән қасиет іздеу, Е. Бөкетов ойының тым әріде, әлі ешкім аша қоймаған тың пайымдауларда жатқандығын қуаттайды.

«Шоқан да, Қаныш ағамыз да әдебиеттің жанашыр досы, зерттеушісі, өнердің кам-

Е. А. Бөкетов публицистикасындағы оқу-ағарту мәселесі

қоршысы болған. Мен осы ұлағат иелерін ардақ тұтумен бірге, оларда бар қасиеттерді бойыма сіңіруге құштар болдым». Е. Бөкетовтің осы сөздері бұл кісілер туралы жазған еңбектерінде айрықша сезіліп, ұстазға деген рухани сүйіспеншілігінің табы әрдайым білініп тұрады. Шын пейілмен құрметтеуден — шынайы сезім туатындығы да сондықтан.

Шоқан мен Қаныш туралы жазған Е. Бөкетов шығармалары екі түрлі қоғамның уақыт кеңістігіндегі шындықты шынайы, көркем тілде баяндайтын проблемалық публицистикаға жатады.

«Документальность является важнейшей особенностью публицистики, «. Фундамент из точных и бесспорных фактов.» составляет ее основу». Теоретиктер айтқан бұл тұжырым Е. Бөкетовтің Шоқан мен Қаныш жайлы жазған шығармаларына тән құбылыс. Өмірде болған барлық жағдайды негізге ала отырып, көркем тілмен шығарма желісін шұрайлы құрған. Құр фактіден ұлы тұлға болмысы толық ашылмасы белгілі. Бұл жерде шебер тіл, келісті ойдың, көркем сөздің алатын орны ерекше. Біз зерделеген «Жас Қаныш», «Святое дело Чокана» туындылары осы үрдістен шыққан өз кезеңінің ең озық ойлы публицистикалық шығармалар қатарынан табылуы заңды құбылыс.

1977 жылы «Жазушы» баспасынан «Творчество кырлары» (Грани Творчество) атты деректі очерктер кітабы жарыққа шықты. Жазушы Алексей Брагиннің айтуы бойынша бұл кітапта Қазақстан ғылымы мен мәдениеті қайраткерлерінің (Қ. И. Сәтбаевтың, М. О. Әуезовтің, И.Қ. Қарақұловтың, М. И. Усановичтің, Ә. Б. Бектұровтың, Ж. Шаниннің, Ш. Аймановтың және т. б.) әдеби бейнелері шеберлікпен, өте терең білімдарлықпен және сүйіспеншілікпен жазылған.

Е. А. Бөкетовтің Қаныш Имантайұлы Сәтбаев туралы әр кездерде жазған жазбалары «Орталық Қазақстан» газетінде жарық көрген. Мәселен, «Аққан жұлдыздан құс жолына дейін» (3 сәуір, 1969 жыл.), «Таң шолпандай жарқырап» (NN266-278, 12—15 қараша, 1972 жыл), «Тұңғыш қазақ академикі» (12 сәуір, 1979 жыл) және «Академик туралы әңгіме» («Простор» журналы, № 2, 1978 жыл) публицистикалық әңгімелерін жазды.

Евней Арыстанұлының шығармашылық жолындағы сүйікті тақырыбының бірі Шоқан Уәлиханов еді. «Белгісіздікке жол. Жазушылар ғылым туралы ой толғауда» (Мәскеу, «Советский писатель» баспасы, 1985 жыл) жинағының 18 санында Е. Бөкетовтің «Шоқанның қасиетті ісі» атты эссесі жарық көрді. Е. А. Бөкетовтің осы беделді одақтың баспа орнының редакция алқасының мүшесі болғанын айта кеткен жөн. Ш. Ш. Уәлихановтың

туғанына 150 жыл толуына арналған Е. Бөкетовтің «Шоқанның асыл мұраты, қасиетті ісі» атты публицистикалық әңгімесі «Простор» журналында (№ № 11-12, 1986 ж.) жарық көрді. Мұнда қазақ және орыс халықтарының екі перзенті — Шоқан Уәлиханов пен Федор Достоевскийдің достығы арқылы қазіргі кезде ғылыми зерттеулердің, психологиялық болжамдардың және көркем шығарманың тақырыбы болып отырған осы екі халықтың тарихындағы бауырластықтың жарқын беттерін көрсетеді. Евней Арыстанұлы Шоқанның ғалым ретіндегі бейнесін былай суреттейді: «Шоқан Уәлиханов шындықты белгілі бір тар көлемді шеңбер деңгейінде анықтауға талпынатын кеңес ғалымдары қатарына жатпайтын, оны өмір өзінің барлық көрінісімен қызықтыратын, бұл қызығушылықтың деңгейі оның зерттеушілік қабілетімен, үндестік алгебрасымен салыстыра алатын сирек шеберлігімен анықталатын да оның жүрек тулататын қайырымдылығы, ойлануының таңғажайып орамдылығы жанының ақындығымен, шеберлігімен, бейнелеп, көре білуімен, нені болса да дәл және жалынды сезіне білуімен ұштасып жататын» (Е. А. Бөкетов. Библиографиялық көрсеткіш. Қарағанды, 1992 ж. 11-35 б.).

«Мәдениет және тұрмыс» журналында жарияланған «Ұлы мұрат мұрагері» мақаласында: «Туа бітті дарыны мен рухани кемел-қуаты жөнінен, кіршіксіз пәктігі мен өмірдегі жоғары мақсат-мұратты ұстанғаны тұрғысынан Шоқан сол кезеңдегі өмір шындығы аяусыз қыспаққа алып, ең қатал тіршілік тауқыметіне тұсаулағандардың алғы қатарынан орын еншілейтінді. Сондықтан Шоқан Уәлихановтың отыз жасқа толмай, 1865 жылы дүниемен қош айтысуы таңданарлық жайт емес», — деп жазады Е. Бөкетов. «Ол өзін туған қазақ жұртының өткендігі, өз тұсындағы, бір сөзбен айтқанда, халықтың экономикасы, тұрмысы, наным-сенімі, салт-дәстүріне қатыстылардың барлығының кереметтей жүйрік білімпазы тұрғысында танытты. Шоқанның барлық еңбектері ұлы қолтаңбамен мөрленген».

Шоқан туралы Е. Бөкетов көзқарасы осындай пайымды көрсетеді. Яғни, Шоқан жайлы жазған шығарма да осы пайым-түсінік арқауында өрбіп, үрдіс алады. Жалпы Е. Бөкетов өз бойындағы туған халқына деген құрмет, ғылым-білімге деген құмарлық, адамгершілік ізгі қасиеттердің барлығын Шоқан тұлғасынан тануға ұмтылған. Ол ниеті әрине өте сәтті шыққан. Е. Бөкетов қаламынан туған Шоқан бейнесі Шоқантану ғылымына жарқын, тың беттер қосқаны ақиқат.

Қ. Д. АСАНОВ,
ФИЛОЛОГИЯ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ КАНДИДАТЫ, ДОЦЕНТ

«Ананың сүйген жері – отқа күймейді, оқ та тимейді»

Ана – бақыт, ана-жыр, ана дарын, Бәрінен де биік ол даналардың, Шырақ етіп сөнбейтін, шырқай берем, Құдіретін мәңгілік аналардың

Өмірге шуақты мейірімін төгіп, әсерлі әлдімінен аймалап, жүрек жылуымен жақсылыққа баулып, жүрегі мейірім мен махаббаттан жаралған АНА құдіретіне адамзаттың бас игені қашан... Тылсым табиғаттың құдіретінен болар, апыл-тапыл қаз басқан періште пейіл сәбидің аузына алғашында АНА атауының түсуі де бекер емес.

Әр заманның заңғарлары, данышпандары мен батырларын, көсемдері мен ақындарын

барлығын да дүниеге әкелген, адамзат тұлғалары еткен ақ жаулықты аналар екенін жантәнімізбен ұғына тұрып, бұл сұлу да сымбатты, кіршіксіз пәк бейнелерде неткен құдірет сиқырлардың жатқандығына таң қалмасыңа амалың жоқ. Мына дүние әйел-ананың жүрек сұлулығынан жаралған деген рас шығар. Оған ақиық ақын Мұқағалидың: «Арулар — аяулылар, ардақтылар, Өмірдің жылы боп қалмақ бұлар. Арулар — тіршілікке күре тамыр, Өмірді бір-бірімен жалғап тұрар» деген сөздері дәлел бола алады.

Замана ағымында көпшілігіміздің ерекше бір толғаныспен, тәтті қиялдай тебіреніспен, саналы сағынышпен асыға күтер мерейлі мерекеміздің бірі — 8 наурыз мейрамы екеніне шүбә жоқ. Көктемнің жарқын мерекесіне орай ҚарМУ-да айтарлықтай концерттік бағдарлама ұйымдастырылды. Аталмыш концер-

тте қырдың гүліндей жайқалған, мың бұралған бишілердің биі де, күміс көмей әншілер салған әсем әндері де нәзік жандарға арналды. Сері жігіттер әйел-қыздарды мерекесімен құттықтап, ыстық лебіздерін білдірді.

Тіршілік тауқыметін көрсе де жүзінен мейірім шуағы төгілген ана-әжелерімізді аялайық, отбасының ажары адал жарымызды сыйлап, құрметтей білейік, қанатымен су себер қарлығаштай қарындас-қандастарымызды асылдай ардақтап, балғын мінез бағлан қыздарымызды мақтан тұта білейікші, ағайын!

Әрқашан мына өмірге сән беріп, жылу таратып, мейірім төгіп, шуақ шашып жүретін шаңырағымыздың нұры, отбасымыздың гүлі, әрбір үйдің жұлдызы — ардақты аналарымыз аман болсын!

НҰРЗАТ АНТАЕВА

Победа студентов – оценка вузу

Развитие языков — одно из актуальных направлений государственной политики Казахстана. Наряду с приоритетностью развития государственного языка современная языковая политика направлена на практическое владение иностранными языками, а социальный контекст создает для этого благоприятные условия. Овладение как родным, так и иностранными языками сегодня является средством познания мира, приобщения к культуре других народов, осознания своей собственной культуры и идентичности.

Вследствие глобальных изменений в обществе изменилась и роль языков в системе образования. В соответствии с Государственной программой развития образования Республики Казахстан иностранный язык становится базовым элементом современной системы образования, средством профессиональной реализации личности. Высшая школа как одно из звеньев системы образования играет важную роль в подготовке компетентных специалистов иностранных языков. От професси-

онализма преподавателя иностранного языка и качества его подготовки в вузе во многом зависит формирование иноязычной компетенции обучающихся.

Объективной оценкой качества иноязычного образования являются результаты республиканских олимпиад по иностранным языкам. Проведение ежегодных языковых олимпиад способствует не только выявлению интеллектуально одаренных и талантливых студентов, но и расширению сотрудничества и взаимодействия между студентами и преподавателями вузов Республики Казахстан.

Инициатива возрождения языковой олимпиады, этой замечательной традиции советского времени, принадлежит на постсоветском пространстве Карагандинскому государственному университету имени академика Е. А. Букетова, где три года подряд начиная с 2006 года проводилась Республиканская олимпиада по иностранным языкам с участием более 30 казахстанских вузов.

В этом году эстафету проведения олимпиады принял Казахский университет международных отношений и мировых языков имени

Абылай-хана. В олимпиаде участвовали студенты языковых специальностей из 38 вузов Казахстана.

Защитить честь нашего университета поучаствовало восьмерым студентам факультета иностранных языков, показавшим высокий уровень языковой подготовки по результатам факультетской олимпиады.

Во время олимпиады студенты прошли тестирование на знание лексики и грамматики иностранного языка, на выявление страноведческой и филологической компетентности, продемонстрировали умение решать прагмапрофессиональные задачи. Конкурс завершился презентацией проектных работ на темы «Культура в зеркале языка: этнолингвокультурологический подход», «XXI век — век технологий».

В копилке команды КарГУ 4 призовых места и 7 грамот в различных номинациях: Мария Роут — второе место (специальность «немецкий язык: два иностранных языка»), Оксана Гилязитдинова — второе место (специальность «филология: немецкая филология»), Регсана Керимова — второе место (специальность «филология: английская филология»), Алина Малахова — третье место (специальность «французский язык: два иностранных языка»). Наши студенты также были отмечены грамотами, среди них Дина Досмахова, Мария Роут — «Лучший научный проект», Мария Роут, Регсана Керимова — «Лучшее владение речью», Мадина Аскарлова, Алина Малахова, Сергей Пуятин — «Творческое решение прагмапрофессиональных задач».

В очередной раз студенты факультета иностранных языков КарГУ имени Е. А. Букетова продемонстрировали высокий уровень владения иностранными языками в республиканском масштабе, заняв второе общекомандное место, и подтвердили достойное качество предоставляемых факультетом образовательных услуг.

Г. К. ТЛЕУЖАНОВА,

зав. кафедрой теории и практики
немецкого и французского языков

Е. Н. ЦАЙ,

зав. кафедрой теории английского языка

Секреты профессионального успеха от профессора из Америки

Расширяются академические связи КарГУ им. Е. А. Букетова с преподавателями из зарубежных вузов. В марте с серией лекций, тренингов и семинаров наш университет посетил Дэвид Моуд, профессор медиаискусств и исследований Университета Огайо (США).

В прошлом журналист газет и телевидения, доктор Моуд обладает 30-летним опытом работы в качестве университетского преподавателя, директора учебных программ и академического администратора, а также 15-летним опытом работы в области международного тренинга и консультирования представителей СМИ. Он работал продюсером документальных фильмов, продюсером на радио, а также свободным журналистом. В его творческом багаже есть и совершенно необычные проекты. Например, в 2003 году студентам университета Питсбурга по программе «Семестр в море» он преподавал курсы по коммуникации и развитию, пропаганде, медиа и поп-культуре, а также администрировал экскурсии студентов в ходе кругосветного плавания.

Занимаясь вот уже много лет вопросами журналистского образования, Дэвид Моуд является одним из авторов Модели учебных программ ЮНЕСКО по журналистике и введению этих учебных программ в университеты Центральной Азии, которое осуществляется при финансировании Кластерного бюро

ЮНЕСКО по Казахстану, Кыргызстану, Таджикистану и Узбекистану. В Караганде как пример одной из таких программ американский профессор представил в виде тренинга курс по экологической журналистике.

Занимается журналист и ученый и исследованиями современных тенденций развития в масс-медиа. Для студентов первого и второго курса он провел мастер-класс по вызовам традиционной журналистике от социальных сетей, твиттера и блогов. Студентам было полезно узнать, пригодится ли их профессия в будущем, ведь современные коммуникации предполагают, что журналистом в будущем может стать каждый; более того, навыки сбора и обработки информации будут прививать со школьной скамьи.

Что нового ждет общество в информационной среде, как будут влиять средства коммуникации на политические технологии, выживут ли традиционные СМИ (газеты, радио, телевидение) в конкуренции с электронными и цифровыми медиа — на эти и многие другие вопросы старшекурсников специальностей «журналистика», «политология» и «социология» отвечал Дэвид Моуд во время мастер-класса и обзорной лекции, посвященных формированию нового информационного пространства в мире. «Сегодня я работаю над проектом создания блогерской системы в Казахстане на казахском языке. Очень важно сохранять в вашей стране национальную аутентичность и создавать собственную информа-

ционную среду, участником которой могут стать все казахстанцы», — заметил профессор из Огайо. Он также отметил, что развитие казахского языка очень важно для нашего государства: «Это здорово, если казахский язык станет языком коммуникации», — отметил он, выступая перед преподавателями и студентами КарГУ.

Заключительной сессией в работе Дэвида Моуды стал семинар для преподавателей филологического факультета «Преподавание предметов специальности «журналистика» в условиях кредитной технологии». В своем выступлении профессор американского университета рассказал о том, что в США эта система очень сильно отличается от того, что он видит в Казахстане: «У американских студентов очень большой выбор предметов по самым разным направлениям: будущие журналисты изучают и политологию, и историю, и биологию, и даже высшую математику, если видят в этом для себя необходимость. Но казахстанские вузы пока только начали внедрять кредитный механизм, поэтому многие предметы «спускаются сверху».

Дэвиду Моуду понравились карагандинские студенты: «Они активны и любознательны, чувствуется их стремление к получению дополнительных знаний. И сам университет предоставляет им эту возможность».

Татьяна ГОЛУБЦОВА

Анонс

Конференция для студентов: как правильно изучать иностранный язык?

Согласно Государственной программе развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы и в рамках мероприятий, утвержденных МОН РК на 2011 г., в целях привлечения студентов к научно-исследовательской деятельности, расширения научного кругозора, привития исследовательских навыков и стремления к творческому использованию знаний в процессе будущей профессиональной деятельности и повышения качества подготовки научных кадров факультет иностранных языков Карагандинского государственного университета им. Е. А. Букетова проводит 28-29 апреля 2011 года Республиканскую студенческую научно-практическую конференцию по проблемам теории и практики изучения языков.

Работа конференции планируется по следующим направлениям:

1. Теоретические и прикладные аспекты исследования языков.
2. Современные технологии и актуальные проблемы лингводидактики.
3. Проблемы языковой политики в условиях глобализации.

Цель конференции: подведение итогов научно-исследовательской работы студентов в рамках обозначенных проблем.

Задачи конференции:

- выявление лучших студенческих научных работ;
- популяризация и пропаганда научно-исследовательской работы студентов;
- укрепление научного и педагогического сотрудничества среди студентов, научных руководителей, деятелей науки и образования;
- умение формировать собственные выводы и заключения, излагать их письменно и в форме публичных выступлений;
- повышение информированности участников конференции о новейших достижениях науки в области знаний по теории и практики изучения языков.

Критерии оценки научных докладов студентов:

- актуальность и новизна;
- практическая значимость;
- содержание и общий объем выполненной работы: теоретическая и экспериментальная части;
- манера изложения доклада;
- ответы на вопросы;
- качество наглядного материала;
- объем и качество анализа литературы;
- оформление научной работы.

Призеры будут награждены дипломами и грамотами.

За справками обращаться на факультет иностранных языков КарГУ: ул. Муканова, 1, корпус № 9, каб. 301, тел. 77-04-13.

Студенческое творчество

Древний праздник
Наурыз

Наурыз — один из самых древних праздников на земле. Он отмечается уже более пяти тысяч лет как праздник весны и обновления природы. Интересно то, что по древнему летоисчислению этот день обычно совпадал с 22 марта — днем весеннего равноденствия. Поэтому месяц март и называется Наурыз. Считается, что в этот день в природе происходят обновления, набухают почки, прорастают первые побеги, гремит первый весенний гром, даже солнце светит и греет как-то по-особенному. У казахов детей, которые рождались в этот день, было принято называть, если это мальчик, Наурызбай или Наурызбек, а если девочка — Наурыз или Наурызгуль.

Если же в этот день выпадает снег, это считается добрым знаком. Снег, который выпадет в марте, очень мягкий и нежный, поэтому в казахских легендах и сказаниях нередко красоту девушки сравнивают с красотой мартовского снега.

Раньше традиционно встреча этого праздника начиналась со встречей рассвета, все от мала до велика шли к роднику и расчищали его. Затем сажали молодые деревца и при этом произносили такую пословицу: «Срубил одно дерево — посади взамен десять».

После обрядов трое людей в ярких праздничных костюмах созывали народ, а затем они все вместе танцевали и пели народные песни; веселье и радость царили в это время. Также проводились различные конкурсы и игры. В домах накрывались богатые столы, считалось — как встретишь Новый год, так и проведешь его.

На закате пели два акына. Разжигался костер и люди с факелами шли по селению и пели песни, тем самым провожая уходящий день.

В наше время все происходит немного иначе, но не менее интересно, чем в давние времена. На площади выставляются праздничные юрты, в которые может зайти любой желающий и отвежать казахских национальных блюд. Все это сопровождается торжественным концертом, выступают известные исполнители и танцевальные коллективы. Проводятся увлекательные игры и конкурсы. Еще принято выходить на субботники, чтобы привести город в порядок и посадить деревья. Наурыз — всеми любимый и ожидаемый праздник. И мы, студенты, в эти дни с удовольствием встречаем Новый год по восточному календарю и радуемся не только первым теплым солнечным дням, но и тому особому запаху свежести и обновления, который присущ не только природе, но и всей нашей жизни.

Ирина ТЕПЛЯКОВА,
студентка группы РЖ-22

Наурыз – Жыл басы

Наурыз — Қазан төңкерісіне дейін қолданылып келген қазақ күнтізбесіндегі азаматтық жылдың бірінші айы. Бұл атау бізге ежелгі парсы тілінен келген. Алайда ол парсыша ай аты емес, айдың бірінші күні ғана. Байырғы қазақ күнтізбесі бойынша, наурыз күні күн мен түн теңеседі. Бұл — жазғытұрғы теңесу. Осы кезде басталатын ай, Григорян күнтізбесі бойынша 22 наурыз бен 20 сәуір аралығы Наурыз айы деп аталған.

Байырғы қазақ күнтізбесі бойынша, наурызда отыз күн болған. Оның алғашқы күнін Жаңа жылдың басы деп біліп, Ұлыстың Ұлы күні деп атаған. Ол күні жер бусанып, жаңарып, қозы-лақ жамырасып, мал төлдейді. Жер-Ананың төсі иіп, ақ мол болады, кәрі-жас құшақтасып көрісіп, бір-біріне ақ

Сүйінші! Үкілеп өсірген қызыңыз ғашық. Сүйіктісіне ессіз асық. «Ұлың өссе — мұратың, қызың өссе — жұратың» демекші, қазағымыз қызын да ұлынан кем көрмей, ұядан ұлан-асыр той жасап аттандырған. Ал, сіз болсаңыз жөн-жоралғыдан бейхабарсыз. Мұндайда не істеу керек еді?! Ең негізгі-негізгі мезеттерін буып-түйіп ұсынғанды жөн көрдік...

Жо-жоқ... Бұл бір салтанатты жиын ғана емес. Бұл күн де күйеу жігіт жағының жасайтын тойынан кем түспеуі тиіс. Себебі айдан анық. Бұрынрақ күн сайын, әр себепті сылтау қылып той жасаған халқымыз бір уақыттары тоқырап, енді қазір қайта ес жиып, жылдан-жылға салт-дәстүрді жаңғыртып келе жатыр емес пе?..

Көне уақыттан бояуын жоғалтпаған, ұлттық құндылықтарымызға айналған дәстүрлеріміз баршылық. Ең сән-салтанаттысы, әрине, «той». Ең әсерлі де көркем, барлық «той» атаулылардың бастауы — «қыз ұзату» емес пе. Қазақ қазақ болғалы қыздарын ерекше сыйлап, ізетпен өсірген. Еркелетіп, алақанына салып, жан-жақты көңілін тауып, назардан тыс қалдырмаған, тіпті, үйдегі ең құрметті орынға отырғызған. Себебі, қызды әуелден-ақ жатжұрттық деп бағалаған. Күндердің бір күнінде басқа үй, басқа отбасының қызына, жас шаңырақтың ұйытқысына айналарын ескерген... Сондықтан, құдалықтан кейін де қыздарын думандатып ұзатқан. Қыздың ата-анасы сыйлықтарға сараңдық танытпай, бай дастархан жайған.

Құдалар төс қағыстырып, «құдалық» үрдісі біткен соң, екі жақты келісіммен қызды «ұзату күні» тағайындалады. Қазіргі кезде құдалықтан кейін бірден сырға салып, кешқұрым мейрамханада ұзатып жіберіп, тойды жылдам ғана бітіре салады. Бірақ, бұл жайлы кейінірек. Қазір естеріңізге салтымызды түсірмекпіз...

«Қыз ұзатудағы» қалыптасқан дәстүр, ол — танысу. Тойда құдалар өзара қуаныштары мен мұңдарын айтысып бөліседі. Инабатты, ақылды, әрі іске икемді, нағыз ошақ ұйытқысы болуға лайық қызды тәрбиелеп өсіргендеріне қуанса, көз қуанышына айналған қыздары еркелігін қойып, бойжетіп, жат жұртқа сіңетіні, әлбетте,

Дастархан

Қазақ халқының ұлттық болмыс-бітімінің бір өзгешелігі — дастархан жайып, кімді болса да адал көңілмен қарсы алатын кең пейілдігінде, меймандостығында. Қазақ үйіне келген адамға дастархан жайып, қонақжайлылық ниет білдірмеген адамды «қазанын қара суға малып отырғандай» деп кемсітетін болған. Сондықтан да қазақ халқы танысын, танымасын үйіне бас сұққан адамға «Қырықтың бірі — Қыдыр» деп қарап, дастархан жайып, батырын оның алдына қойған.

Қазақ — намысшыл халық. Қонақтан тамақ үшін ақы алу деген оның әдетінде мүлдем жоқ. Бұл көргенсіздік саналып, ырымға жаман деп есептелген. Расында да қазақ «дастарханы қурап тұр» дегізбеу үшін, өзінің ең дәмді асын қонағына сақтап отырады да, реті келгенде, оны дастарханға қояды.

ниетпен ақ тілеуін, арман, пейілін білдіріп, наурыз жырын айтатын болған. Жеті түрлі тағам қосып «Наурыз көже» жасаған. Ән шырқап, балуан күрестірген. Топ-топ болып ауылдан-ауылға қыдырып, наурыз көже ішкен. Кездесіп қалғанда, бір-біріне «Аманбысыз, армысыз. Ұлыс оң болсын, ақ мол болсын, ұлыс береке берсін, бәле-жала жерге енсін!» деп, өзара реніштерін ұмытып, кешіретін болған.

Аузынан Алласы түспеген қазақ халқының Наурыз күні бір-бірін кешіруінде үлкен мән бар. Өйткені Құдайдың қасиетті өсиетінде былай делінген: «Егер өздеріңе күнә жасағандарды кешірсендер, онда көктегі Әкелерің сендерді де кешіреді. Ал егер басқалардың күнәларын кешірмесеңдер, онда көктегі Әкелерің сендердің де күнәларыңды кешірмейді».

қимастық сезімін тудырып, еріксіз мұңайтады... Иә, әр қыздың маңдайына жазылған заңдылыққа қайткен күнде көнуге тура келеді. Бақыт тілеп қалып бара жатқан жақындарының жүзінен осы сезімдердің барлығын көріп, толғанысқа енетін қалыңдықтың да көңілі босап, нағыз драмаға айналып жатады... «Қызды қырық үйден тыйып» отырғандықтан болар, бойжеткен ағайын-туыстарын жете тани бермеуі мүмкін. Қыз ұзатылар алдында шыққан жері мен жақындарының кім екенін біліп қайтуы мақсатында, жеңгесімен бірге, болмаса қасына құрбы-құрдас, сіңлілерін ертіп жүріп, ағайындарын бір аралап шығады. Солайша, жанашырлары көбейеді-міс.

Қалыңдықтың «Ақ жолы»
Қыз ұзатуға шақырылған қонақтармен қоса жігіттер де жарты шеңберге тұрады. Сол уақытта қалыңдық тұрмыс құрмаған құрбыларымен бірге үйге кіреді. Жиналған қауыммен қоштасу мақсатында, барлығын жағалай айналып жүрген қалыңдыққа серігі қосылады. Ең үлкен құрметке бөленген әулеттің Анасы қолын отқа жылытып, күйеу жігіттің бетінен ұстайды. Бұл қалыңдық ошағының қаншалықты ыстық екенін білдіреді. Әулеттің ақылгөйі, дана ақсақал бата берген

Қазақтың ұзақ сақталып, тек қонақ келгенде ғана дастарханға салатын сыйлы асы — сүрленген ет, қазы, шұжық, жент, құрт, қарынға салынып сақталған сары май, тәтті, тары, қант, шай, өрік-мейіз т. б. «Қонақ асы — қазақтың бөлінбеген еншісі» деген сөз бұрынғыдан қалған. Ерулік, қымызмұрындық, сірге мөлдіретер, соғым басы, көңіл шайы, келін шайы т. с. с. бас қосулардың мақсаты, тілек мүдделері қазақтың меймандостық ниетінен туындаған.

Қазақ — қонақжай халық, көңіл табуға шебер, дос жинауға құмар. Қазақта келген қонақты «құдайы қонақ», «сый қонақ», «арнайы қонақ» деп түрліше атаған. Бұлардың қайсысына болмасын, қазақ, ең алдымен, мал сойып, қан шығарған. Дастарханның қадірлі асы жаңа сойылған малдың бас-сирағы деп есептелген. Өте қадірлі адамға қазақтар тай да сойған.

Сойылатын малды алдымен босағаға әкеліп, қонақтан бата сұраған. Сонан соң ғана ол сойылып, еті қазанға салынған. Етті мол етіп асу, қа-

Наурыз — жаңару дедік. Онда адам баласы да жаңа жылмен бірге жаңарып, өзгеше өмір сүруі тиіс. Ол қандай жаңару? Сырт келбетін өзгертіп, жаңа киім кию ме? Жоқ! Наурыздағы жаңару — ішкі дүниенің өзгеріп, кешірім алып, күнәсіз, таза өмір сүруі. Тек сонда Құдай адамға көз қырын салып, пенденің арман-тілегі орындалмақ. «Жаратқан ие мынаны айтады: «Аспан — Менің тағым, ал жер — табан тіренішім секілді. Сонда сендер маған арнап қандай үй сала алар едіңдер? Тынығып демалатын орным қай жер болмақ?! Осы әлем түгелдей Менің қолымнан шығып, пайда болды емес пе? Ал Мен көз қырымды салатындар: күнәларына шын жүректен өкініп, сөзімді терең қастерлеп, іске асыратындар». Ендеше, жаңа жылда жаңаша өмір сүріп, ақ батаға кенелейік, ағайын!

ДАЙЫНДАҒАН Г. АСҚАР

соң, негізгі той басталып, дүйім жұрт мол дастарханға шақырылады. Барлық меймандар жайғасқаннан кейін, қыздың жеңгелері қалыңдықты күйеумен бірге төрге отырғызды. Міне, осы уақытта түрлі-түсті шартылдақ атылып, дүркіреген той басталып кетеді. Әдеттегідей, кезекпен тосттар айтылып, асабаның қиялы бойынша әр-алуан ойындар ойнатылып, тамақ ішіліп болған соң, тойбастар кәдесіне кезек келеді. Бұл рәсім әр тойдың міндетті әрі әйелдер жағының дымын құртатын қызықты бөлігі десек те болады. Онда тәтті тағамдар мен әшекей бұйымдар салынған табак ұсынылады. Ал оларды иелену үшін әр адам ән айтып, не болмаса басқа да өнерін көрсетіп барып, ұтып алуы керек. Осылайша, той қыза түседі...

Қыз ұзатуда қонақтардың қанша болатынын, кімдердің міндетті түрде шақырылуын екі жақ алдын ала келісіп, шешеді. Әдетте, екі жастың үйлену тойына белгілі себептермен келе алмайтындарды осы ұзату тойға қосып жіберуге тырысады. Ал келе алмағандарға міндетті түрде мерекелік дастарханнан сарқыт беріп жібереді. Қонақжай халқымыз осылайша ешкімнің көңілін қалдырмауға тырысып бағады.

Қоштасу тойының ең басты шарықтау шегіне жететін тұсы — соңы. Яғни, қалыңдықтың алдына «Ақ жол» (таза, адал, жолды білдіретін ақ мата) төсейді. Кейбір аймақтарда раушан гүлдермен безендіріп жатады (аяғынан гүл бітсін деген оймен болса керек). Қыздың екі жеңгесі оны қолынан демеп шыға беріске қарай жетелейді. Соңында қыз бала әкесінің батасын алып (осы тұс ең әсерлі), күйеу жігіт сүйіктісінің аяғын жерге типізбей көтеріп алып кетеді. Сол кеткеннен теріс айналмастан, төркініне бір жыл аяқ баспауға тиіс деген заңдылық та болған...

Қыз ұзатылып күйеу жігіттің үйіне келген соң, негізгі дүркіреген той басталады. Әрине... Енді олардың отбасысы толысып, сүйікті қыз, ұлдарының қалыңдығы, болашақ әулет жалғастырар ұрпағының анасы пайда болған жоқ па?.. Яғни, нағыз ТОЙ енді бастау алды...

Мәдина ТОМАШ

зыны қазанға бұзбай салу — үй иесінің келген қонаққа деген ниетін білдіреді. Ет піскенше мейманға кең дастархан жайылып, құрт, ірімшік, бауырсақ, жент, сары май қойылады, қаймақты шай құйылады.

Қазақ дастарханының сәні — әрине, асылған ет. Еттің екі түрлі атауы бар: ұстаған ет және тураған ет. Алдыңғысы — қамырдың үстіне жақсылап жасалып, қонаққа тартылатын ет, ал екіншісі — қамыр мен етті майдалап турап, сорпа қосып араластырылған ет. Ең көбінесе, қарт адамдардың, қонақ кеткен соң отбасы мүшелерінің өздерінің жасап жейтін тағамы. Майда туралып, сорпаға араластырылған тураған ет әрі сіңімді, дәмді, әрі қалған еттің ысырап болуынан сақтайды.

Дастархан — адамның пейілі, ішкі жан-дүниесі, мейірім-шапағаты.

А. МҰСАБЕКОВА